

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20

za pol leta 120

za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEČ

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostopna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1:50 in
Din 2:—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 3:— in 4:—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
orazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis
se ne vračajo: neuravnavljena pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Nepotreben obisk.

Radičevska politika od nekdaj ne ljubi Slovencev. Kot stranka, ki v vsakem pogledu sloni na demagogiji, je HSS prevzela tudi nacionalni šovinizem, ki ne trpi poleg sebe drugega naroda, marveč ga hoče sebi podjarmiti. Od boljševikov si je radičevščina izposodila nekatera socialna gesla, od agrarcev je prevzela idejo kmetijske diktature, od framonov ima protikatoliško barvo, od frankovcev pa je prevzela velehrvatski nacionalizem. Radičevska politika je tako pisana kakor ciganska ruta. Vse, kar vleče nerazsodne ljudi, kar mika bajno domišljijo preproste človeka, kar ugaja strastem in nagonom neuke duše, ponuja ta stranka kot svoj program, pa naj je eno drugemu še tako protislovno. Hočeš republiko — evo ti je! Mogoče ti pa bolj ugaja monarhija — tudi to moreš pri nas dobiti! Če pa požeš svetov, ti jih enako lahko poskrbimo. Ali te vleče k Mussoliniju? Mi tudi fašistično diktaturo lahko ustvarimo! Radičevski politiki so podobni onim evropskim osvajačem, ki so ponujali divjakom steklene koravde, britve, pomade, podobice, gume, vse, kar si srce želi, zastoj in vse skupaj nič vredno, da jih zase pridobijo. Stjepan Radić je postal prosvetni minister. Da dolgo ne bo, to sam dobro ve. Da tudi ne bo smel brez radikalov ali proti njim izpremeniti ene jote na prosvetni politiki velesrbskega režima, mora tudi njemu biti jasno. Kljub temu zopet dela obljube, ki jih ne bo mogel izpolniti, ki so tudi same na sebi otročje-bahave in samo na goli vnanji efekt proračunane. Njegova šola bo centralistična, kljub temu pa bo slonela na »široki samoupravi«. On sam bo osebno inšpiciral šole, otroci se bodo poleg avtomobilstva, avijacije in etnologije učili še ene obrti in razen mature še delali mojstrsko kušnjo. Iz vseh profesorjev bo naredil ljudi svetovnega glasu. Sploh ga bo občudovala vsa Evropa. Da bo ta šola obenem jugoslovansko-nacionalistična in človečansko-pacifiistična, se pri tej demagoški politiki, ki skuša ugoditi najbolj protislovnim geslom, ki v množicah živijo, samoposebi razume.

Zaradi tega je umevno, da radičevščina ne trpi Slovencev. Enkrat jih je že počastila s pridevkom »kranjski magarci«. Slovenci smo soliden narod, ki se ne da voditi za nos. Naše ljudstvo je politično izšlo, naše stranke slone na prosvetnih organizacijah, na delu za kulturni in gospodarski napredek malega človeka. Vse je ustvarjeno z dolgoletnim, vztrajnim in smotnim trudom, ne pa s kričavi in sleparskimi gesli, na katera nasadajo otroci, ne pa tako dozorel narod kakor je naš. Takemu narodu ni mogoče leta in leta pridigovati, da si mora ustvariti lastno človečansko republiko, nato pa skleniti sporazum z zastopniki velesrbskega nacionalizma na podlagi vidovdanskega centralizma in unitarizma. Med takim narodom je radičevska politika prav tako nemogoča kakor je n. pr. med Čehi ali pa tudi med Srbi. Zato se Radić po svoji priručni metodi poslužuje velehrvatske šovinizma, da Slovence ponižuje, omalovažuje in iz maščevanja žali, saj so mu samo »planinski Hrvati« s posebnim dialektom, ki ga je treba odpraviti. Mož jih hoče pohrvatiti ali posrbiti in jih prevesti v pravoslavje, potem misli, da bodo lažje dostopni burkasti politiki hrvatske seljačke stranke. Pri tem se pa prilaskuje Srbom in jih postavlja v političnem, kulturnem in moralnem pogledu na prvo mesto v državi. S to neprikrito mržnjo do Slovencev HSS sama kaže, da je njena »sporazumaška« politika eno-namerna pogodba med srbsko radikalno stranko in predstavitelji hrvatskega seljaškega naroda za nadvlado nad Slovenci, ki so pod RR režimom še bolj zapostavljeni kot pod PP in združujejo pod neusmiljeno davčno politiko, ki nam ne da ne živeti ne umreti.

Prva ministrska izjava Stjepana Radića je žalitev slovenskega naroda. »Najbolj nadarjeni« — tako je dejal — »od južnih Slovanov so Srbi, a so lahko urejeni, Hrvati so manj nadarjeni, pa so bolj miselni, Slovenci pa so najmanj nadarjeni, a so najbolj solidni, tko niso — klerikalci!« Po tej izjavi smo Slovenci največji butci med Jugoslovani, solidni pa so samo oni Slovenci, ki volijo Pučla ali Prepeluha. Ostali — velika večina — niso samo neumni, ampak povrh še nesolidni. Ta-

ko govori o našem narodu — minister! Ze prej je dejal, da je od slovenskih duhovnikov komaj eden, dva kaj vredna.

Stjepan Radić ne more žaliti našega naroda, ki previsoko stoji, da bi ga mogel doseči. Čudimo se le, da se gospod Radić ne pomišlja prihajati med Slovence, ki ima o njih tako zaničljivo mnenje. Če pravi »Kmet-ski list«, da nam pride minister Stjepan Radić v nedeljo »stiskati prijateljsko roko«, moremo mirno izjaviti, da ogromna večina slovenskega naroda to roko odklanja. Mi prijateljsko sprejememo vsakogar, ki nam hoče biti dober in zvest zaveznik v borbi za naše narodne pravice, za ohranitev slovenstva, za našo politično avtonomijo ter gospodarski napredek.

Kdor pa se veže z onimi, kateri našega naroda ne priznavajo in ga smatrajo samo za manjšino, ki ga hočejo podjarmiti velesrbskemu ali velehrvatskemu nacionalizmu, ki njegov jezik ponižujejo v »dijalekt«, ki nam nalažajo neznosne davščine in naš gospodarski razvoj z vsemi silami zavirajo, ki nas parcelirajo in žalijo — ta ne sme računati na slovenski narod, da bi podpiral njegovo politiko. Mi hrvatskih seljaških politikov sploh ne potrebujemo. Oni naj doma pomagajo svojemu ubogemu, v največji bedi živčemu, stotletja in stoletja zapeljevanemu in izrabljanemu ljudstvu, ki pod njihovim režimom strada, trpi in ječi kakor prej. Slovenski narod si bo že sam pomagal.

Razdelitev mandatov v češkoslovaškem parlamentu.

KATOLIŠKE STRANKE IMAJO V OBEH ZBORNICAH SKORAJ ¼ VSEH MANDATOV.

Dasi niso še znane vse uradne volivne številke, se da s približno točnostjo ugotoviti, koliko mandatov dobe posamezne stranke v poslanski zbornici in senatu. Pri vseh skupaj bi se mogel sedaj izračunati rezultat pri drugem skrutiniju spremeniti samo za 1 mandat. Mandati se bodo takole razdelili (v oklepaju število mandatov dosedaj):

Poslanska zbornica.

Čs. republikanci (agrarci)	45 (42)
Komunisti	41 (27)
Čs. LS	31 (21)
Čs. soc. demokrati	29 (52)
Čs. socialisti	28 (27)
Nemška Kmet. Zveza	24 (16)
Slovaška LS (Hlinka)	23 (11)
Nemški soc. dem.	17 (30)
Narodni demokrati	13 (22)
Čs. obrtna stranka	13 (6)
Nemška kršč. soc.	13 (9)
Nemška nac.	10 (10)
Nemški nar. soc.	7 (5)
Mač. kršč. soc.	4 (4)
Poljska zveza	1 (0)
Karpatorus. K. Z.	1 (0)

Senat.

Čs. republikanci (agr.)	23 (19)
Komunisti	20 (7)
Čs. LS	16 (12)
Čs. soc. dem.	14 (36)
Čs. socialisti	14 (10)
Nemška K. Z.	12 (8)
Slovaška LS	12 (6)
Nemški soc. dem.	9 (6)
Narodni dem.	7 (11)
Čs. obrtna stranka	6 (3)
Nemška kršč. soc.	7 (6)
Nemška nac.	4 (7)
Nemški nar. soc.	3 (2)
Mač. kršč. soc.	2 (0)
Poljska zveza	—
Karpatorus. K. Z.	1 (0)

Vse krščanske demokratične stranke bodo torej imele v poslanski zbornici od 300 mandatov 71, v senatu pa od 150 37.

»Čeh« prinaša v večerajšnji številki članek, v katerem govori za združitev češkoslovaške in slovaške ljudske stranke. Ugotavlja, da bi bila to potem najmočnejša stranka v državi. Za njo bi bilo 1.164.158 volivcev. Njej bi pripadalo ministrsko predsedstvo in predsedstvo zbornice.

Kritičen položaj Francozov v Siriji.

Pariz, 19. nov. (Izv.) Po poročilih iz Bejruta in Damaska je položaj v Siriji še vedno zelo kritičen. Francoske čete so preslabe, da bi bile kos svoji težavni nalogi. Preteklo noč so uporniki napadli četo kristjanskih prostovoljcev, ki so pomagali Francozom, in jo popolnoma uničili. Zmagoviti Druzi so nato zasedli več mest in vasi. Z ozirom na širjenje vstaje so angleške oblasti odredile pojačanje mejnih straž v Palestini in Transjordaniji, da preprečijo prehod upornikov na ozemlje, ki stoji pod angleškim protektoratom.

Newyork, 19. nov. (Izv.) Boj Druzov proti Francozom zanima čimdalje bolj tudi ameriško javnost, ker so po najnovejših poročilih, v nevarnosti tudi v Bejrutu naseljeni ameriški državljani. Zastopnik »United Press« poroča vsebino svojega razgovora z emirjem Arslanom, ki je rekel: »Druzi zahtevajo, da francoski protektorat nad Sirijo preneha in da se ustanovita dve neodvisni državi, Sirija in Libanon. Francoze čete se morajo iz Sirije umakniti. Če bi bila Francija pod temi pogoji pripravljena skleniti mir, bi ji mi dovolili gotove predprave. Vsa posojila bi Sirija najemala v Franciji, javna dela bi vodili francoski inženirji, sirska armada pa izobraževali francoski častniki. Pod takimi pogoji bi Sirija sklenila s Francijo zvezo na 30 let. Te pogoje smo francoski vladi že sporočili, odgovora pa nismo dobili. Mi se zavedamo, da je Francija močnejša od nas, toda tudi pod-

jarmljena Sirija bo za Francijo neznosno breme. Sedanji položaj pa je za nas skrajno ugoden. V naši posesti sta provinci Hauram in Damask izveniški glavno mesto Damask.

Pariz, 19. nov. (Izv.) »Havas« poroča iz Bejruta, da so Druzi znova zavzeli mesteca Hasheya in da se pripravljajo za napad na Bejrut, ki je le slabo zavarovan.

Jeruzalem, 19. nov. (Izv.) Brzljavna zveza med Bejrutom, kjer je sedež francoske uprave, in med Palestino je prekinjena. V angleških krogih prevladuje mnenje, da se bo po ziru vstaja še silno razširila, ker polja niso obdelana in bo lačno prebivalstvo še bolj nezadovoljno kot doslej. Angleži so obneje čete v Palestini zelo okrepili. Poveljnik angleških letalcev v Palestini je ob enem vrhovni poveljnik angleških čet v Palestini.

Jeruzalem, 19. nov. (Izv.) Po arabskih poročilih je odšlo več francoskih ladij iz Bejruta v Sidon in Tir. Obema mestoma grozi nevarnost, da ju osvoje Druzi. V neposredni bližini Damaska so se vneli zopet ljuti boji.

Kairo, 19. nov. (Izv.) Sirski list »Alif Bas« poroča, da so se pričela med francoskimi zastopniki in sultanom Atrahem mirovna pogajanja. Polkovnik Andrea je odšel 15. t. m. v mesto Dergaa, da se dogovori glede kraja za nadaljevanje pogajanj.

Pariz, 19. nov. (Izv.) »Chicago Tribune« poroča iz Bejruta, da so Francozi pričeli z obkoljevalnim gibanjem, da očistijo Libanon.

Zborovanje centruma.

Berlin, 19. nov. (Izv.) Na zborovanju centruma so se zaupniki izrekli za politiko velike koalicije, t. j. za sodelovanje centruma, socialnih demokratov in nemške ljudske stranke v vladi, da dobi vlada večino za podpis locarnske pogodbe.

V vodstvo stranke je bil zopet izvoljen bivši kancler dr. Wirth. Njegova izvolitev je

znak enotnosti v stranki. Značilno je tudi, da je zbor zaupnikov soglasno odobril resolucijo, s katero se izreka centrum odločno za republikansko weimarsko ustavo. Zborovanje so zaključili z izrazom iskrenih simpatij za zatiranje na južnem Tirolskem.

ANGLEŠKA KRALJICA-MATI ZBOLELA.

London, 19. nov. (Izv.) Kraljica mati Aleksandra je težko obolela na srcu. Njeno stanje je kritično.

Ker je bila snoči direktna telefonska zveza z Belgradom pretrgana in ker tudi preko Zagreba ni bilo mogoče dobiti telefonske zveze, so izostala belgrajska poročila.

Še enkrat »Mali list« in njegovi protivniki.

»Narodnemu dnevniku«, ki v napredni »trop, ki se poti in trudi, se vrniti želi«, »Mali list« še ne da mirovati. V težkih dneh, ki so jih prizadejale češke volitve svobodomislemcem, je velika uteha, če imajo malo upanja, da kje škodujejo ljudskim strankam. To tolažbo jim tudi privoščimo, vendar moramo na dolga zavijanja N. D. z dne 18. nov. podati nekaj ugotovitev.

1. »Narodni dnevnik« previdno popolnoma preide našo konstatacijo, da so »Novice« in tudi »Edinost« zlobno pisale o Besednjaku in Ščeku ter našem gibanju na Primorskem. Če so branci N. D. to prezrli, naj ne misli, da smo tudi mi. Eden sme vse, drugi je »narodni izdajalec«, če odločno pove svoje mnenje. Taka je logika naših nasprotnikov.

2. »Narodni dnevnik« piše: »Ali se »Slovenec« res ne zaveda, da more po »Malem listu« reči italijanska vlada, da ni veljal napad na »Edinost« Slovincem, temveč framonom? — »Narodno izdajstvo« — v takem tonu piše N. D. o našem krščanskem listu in je tako stopil na pravilno pot starih narodnjakov iz liberalne dobe — je zagrešil »Mali list« 13. novembra, napad na »Edinost« pa se je izvršil že 5. novembra. Sijajna logika »svobodne« misli! Da bi mogla italijanska vlada s takim izgovorom zagovarjati surovost fašizma nasproti »Edinosti«, je seveda treba takih diplomatov, kot ga imamo n. pr. pri Vatikanu, ki je, kakor smo že poročali, brez potrebe blamiral našo državo pred zunanjim svetom.

3. Kaj pa je pisal strašnega »Mali list«? Tirolski Nemci in primorski Slovenci trpe pod istim fašizmem. »Mali list« primerja razmere na Tirolskem in v Primorju in ugotavlja razlike. Nemci delajo skupaj. Tudi svobodomiselnici — »Mali list« jih označuje s splošnim imenom frasoni — na Tirolskem so pokazali, da jim je za narodnost več kot za boj proti katoličarstvu. Tržaški slovenski krogi pa da so odbili misel na »Narodni svet«, ker hočejo sami vladati. Prav v zadnjem času, da se čuti celo gibanje za razkol! Ali naj katoliški list na to molči? Izrečena je samo obsodba tistega svobodomiselstva, ki ga tudi pri nas srečavamo, ki mu je boj proti »klerikalizmu« več kot država in narod.

4. Skrb za framonstvo je zelo lepa stvar za naše »napredne« liste in mi si tudi N. D. ne upamo braniti pravice, da lomi zanj kopje. Prav radi priznamo gospodi za N. D., da je ne smatramo za prave frasonce. Sreča Stojković pravi v letos izišli knjigi: »Svobodno zidarstvo«, da jih je v vsej Jugoslaviji v vseh 14 ložah le nekaj preko 600. Vsakega, ki se bje na svobodomiselna prsa, ti izbirčni gospodje pač ne vzamejo v svojo sredo, toda ali ni še poniževalnejša vloga navadnega pomagača?

5. V N. D. sledi še en strašen argument. »Mali list«, da je zapisal svoj čas, da je nacionalizem celo hudičevo delo. Da je tu mišljen tisti nacionalizem, ki v imenu italijanske nacije kot vrhovnega principa vsega človeškega delovanja po fašistovski uničujoči življenje in premoženje, je seveda v N. D. previdno zamolčano. Absolutna narodnost, na katero se ne priznava dekaloga, smatramo prav tako tudi mi — naj nam gospoda milostno oprosu — za zablodo, kot je to smatrali vsi obojevniki za narodne pravice v Istri toliko okievatani dr. Mahnič. Če obsojamo italijanski fašizem kot nemoralen, ne moremo nemškega ali slovenskega gori označenega nacionalizma smatrati za nekaj dobrega. Mi obsojamo fašizem, naj se pokaže kjerkoli, v Sloveniji prav tako kakor v Italiji. To, gospoda, je krščansko stališče in nič nas ne more motiti, če kak liberalci, naj bo to — ali onostran meje, tega ne more ali noče razumeti.

V toliko obsojenem članku »Malega lista«, ki vabi na slogo in na sestavo narodnega sveta, ki bi stal nad vsemi strankami na Primorskem, so tedaj videli svobodomiselnici strašen naroden greh. Z »narodnimi izdajci« je treba oblatiti tiste, za katere se narod od-

loča, ko je pregledal »poštenost« liberalizma. Kje je narodno izdajstvo, si pameten človek sam lahko napravi sodbo. Ako tam, kjer se dela za narodno slovo, kjer se bori za skupen nastop v narodnih stvarih, ali tam, kjer se tak nastop odklanja? Ko ne bi poznali metod liberalizma že mnogo let in če ne bi bilo znano, da se vsak svobodomiseln list, četudi

spočetka, skriva svoje mišljenje, nazadnje razkrinka, bi se takim nastopom, kakor je bila polemika o »Malem listu« čudili. Tako pa samo ugotovimo, da so katoličane dolga desetletja s temi metodami napadali nikomur v korist, narodu pa v škodo. N. D. je res kmalu pokazal vso napredno barvo starih kranjskih liberalcev.

Locarnska pogodba pred angleškim parlamentom.

DELAVSKA STRANKA ZAHTEVA SPREJEM RUSIJE V DRUŠTVO NARODOV. — PO-MEMBNE IZJAVE MAC DONALDA. — VZROK BODOČE VOJNE LEŽI BLIŽJE DONAVI NEGO RENU. — VERZAJSKO POGODBO JE TREBA REVIDIRATI.

London, 19. nov. (Izv.) Pred nabito polno zbornico in ob številni navzočnosti diplomatov je utemeljeval v tork angleški zunanji minister Chamberlain vladni predlog, naj parlament odobri locarnsko pogodbo.

Delavska stranka je vložila še dodatni predlog, v katerem obžaluje, da v pogodbi ni nobene določbe o razorožitvi in o sprejemu Rusije v Društvo narodov. Vstop Rusije v Društvo narodov zahtevajo tudi liberalci.

Na predloge opozicije je odgovarjal Chamberlain. O razorožitvi je rekel, da v Locarnu zbrani državniki niso imeli legitimacije tozadevno sklepati. To vprašanje spada pred mnogo širši forum. Glede vstopa Rusije v Društvo narodov pa je rekel Chamberlain: Ni prav, če se očita nam, da se protivimo vstopu Rusije v Društvo narodov. Ko je bil Čičerin v

Berlinu, je rekel našemu poslaniku, da Rusija nikakor ne misli pristopiti družbi narodov, katerih gospodarski in socialni cilj je borba proti sovjetski Rusiji. Mi ne želimo Rusije od Društva narodov izključiti, dostojanstvo Društva narodov pa ne dopušča, da bi beračilo za pristop Rusije.

Za Chamberlainom je govoril Mac Donald, ki je rekel med drugim, da je zanj Nemčija v Društvo narodov več vredna kakor 20 locarnskih pogodb. Mir pa ne bo prej zagotovljen, dokler ne pride do splošne razorožitve, do obligatoričnih razsodišč, do odprave veleposlaniške konference in do pravične manjšinske politike. Vzrok naslednje vojne leži mnogo bližje Donavi kakor Renu in zato je treba revidirati mirovno pogodbo.

Italijanski parlament.

MUSSOLINI ROZLJA S SABLJO IN NAPOVEDUJE STOLETJE ITALIJSKE OBLASTI.

Rim, 19. nov. (Izv.) Včeraj se je sešla poslanska zbornica. Zanimanje za to sejo je bilo ogromno. Občinstvo je napolnilo vse tribune. Od zbornične opozicije sta bila navzoča Salandra in Giolitti s svojima skupinama; komunisti se seje niso udeležili, kakor tudi noben član aventinske opozicije. Sejo je vodil namesto obolega predsednika Caserta-na podpredsednik Paolucci.

Ko je vstopil ministrski predsednik Mussolini, so mu priredili viharne ovacije. Podpredsednik Paolucci je v svojem odprtem govoru v imenu zbornice izrazil protest proti nameravanemu atentatu, ki naj bi bil pribil Mussolinija na zid palače Chigi kakor Krista na križ. Bog, ki čuva Italijo, tega ni dopustil.

Min. predsednik Mussolini je stopil na govorniško tribuno z velikim svežnjem listin v roki. Uvodoma je opozoril na tri bitke, ki jih je vlada v zadnjih mesecih izvojevala: bitko za liro, bitko za financa in bitko za finančni sporazum z Ameriko. Notranji položaj je popolnoma v oblasti fašistovske stranke, vse drugo spada v arheologijo. Kar se tiče inozemstva, bi nekateri hoteli obdati fašistovsko Italijo z nekako moralno blokado, treba pa vedeti, da še noben režim ni padel na pritisk iz inozemstva. Če je treba, bo jutri dva milijona mladeničev sprejelo njegovo povelje. Italijansko ljudstvo pravkar prostovoljno sklada dolarski fond za plačilo dolgov Ameriki. Do 1. decembra t. l. naj bo zbran prvi milijon. Zbornici predlaga zakone, ki naj obračunajo s preteklostjo in tvorijo temelj za bodočnost: atribucije in prerogative vladnega načelnika; pokojnine družinam padlih iz leta 1919.; razširjenje določb za odtegnitev državljanstva. To bodi temelj stoletju italijanske močenočasti.

Večina je nato sprejela demisijo podprednika Rodinò in demisijo poslanca Orlanda. — Med naznanili predsedstva je bila zahteva za izročitev posl. Wilfana, ki je obdolžen kršitve zakona o javni varnosti.

PRETEP V PARLAMENTU.

Rim, 19. nov. (Izv.) Ob začetku današnje seje parlamenta je zahteval besedo komunistični poslanec Maffi in izjavil, da je bila včerajšnja manifestacija za Mussolinija nepotrebna. Vsled te izjave je nastal v zbornici velik vihar. Fašistovski tajnik Farinacci je z besedami: »To je odgovor za tvoje besede« — prisolil Maffiju krepko zausnico. Nato je 30 fašistovskih poslancev obkolilo tri komunistične poslance in so jih pretepali. Maffija so nesli iz zbornice in ga močno pretepli. Podpredsednik je sejo prekinil.

ZAKON O ODPRAVI VLADNE ODGOVORNOSTI PARLAMENTU.

Rim, 19. nov. (Izv.) Zakonski načrt o oblasti in funkcijah vladnega načelnika določa v glavnem: Eksekutivno oblast vrši kralj potem prvega ministra-državnega tajnika in potom ministrov-državnih tajnikov; prvega ministra imenuje kralj. Prvi minister je odgovoren kralju za politiko celokupne vlade. Nadalje imenuje kralj ministre na predlog prvega ministra. Za svoje delovanje so ministri odgovorni kralju in prvemu ministru. Ravno tako imenuje kralj državne podtajnike na predlog prvega ministra in sporazumno s kompetentnim ministrom; število in funkcije ministrov določa kr. dekret na predlog prvega ministra. Na podlagi kr. dekreta se lahko podeli prvemu ministru vodstvo enega ali več ministrstev; prvi minister je član sveta za zaščito cesb kraljevske družine ter vrši funkcije kronskega noterja; brez privolitve prvega ministra ne sme priti na dnevni red zgornje ali

spodnje zbornice nobeno vprašanje. Prvi minister sme zahtevati, da se zakonski predlog, ki ga je odklonila ena izmed zbornic, ponovno predloži v glasovanje, ko se pretekli najmanj trije meseci od prve zavrnitve. V tem slučaju se glasuje za zakonski predlog brez predhodne razprave; kdor izvrši kako neposredno dejanje proti življenju, osebi in svobodi prvega ministra, se kaznuje z zaporom od 10 do 20 let in ako ponovi svoj namen, z dosmrtno ječo. Kdor z besedo ali dejanjem razžali prvega ministra, se kaznuje z zaporom od 6 do 30 mesecev in z globo od 500 do 3000 lir.

SENAT SPREJEL ZAKON O ŽENSKI VOLIVNI PRAVICI.

Rim, 19. nov. (Izv.) V včerajšnji seji je senat sprejel zakonski načrt o ženski volilni pravici za upravne zastope. Volilno pravico dobi približno 1 in pol milijona žensk; ker se pa vpišejo v volilni imenik le tiste ženske, ki to posebej zahtevajo, računajo, da se bo pomnožilo število volilcev le za približno pol milijona. Sicer je pa novi zakon tem manjšega pomena, ker se v občinah, ki ne štejejo 8000 prebivalcev, občinska avtonomija sploh odpravi in imenuje župane vlada.

Sedaj razpravlja senat o zakonskem načrtu proti tajnim društvom.

NOVI GOSPODARSKI ZASTOPI V ITALIJI.

Rim, 19. nov. (Izv.) Zakonski načrt o pokrajinskih gospodarskih svetih, ki ga je vlada predložila poslanski zbornici, določa: Pokrajinski gospodarski sveti bodo nadomestili sedanje gospodarske korporacije: trgovske in industrijske zbornice, kmetijske in pokrajinske svete in podobne ustanove ter bodo združevali v sebi zastopnike vseh produktivnih panog in obenem zastopnike delavskih sindikatov. Novi gospodarski sveti bodo imeli po štiri oddelke: za poljedelstvo in gospodarstvo, za industrijo, za trgovino in končno za delo in socialno skrb. Predsednik pokrajinskega gospodarskega sveta je pokrajinski prefekt, podpredsednika izvolijo člani sveta izmed sebe. Izvršilni organ svetov bo odbor, ki bo vodil delo odsekov in upravo. Finančna sredstva svetov bodo predvsem ona, ki so jih doslej dobivale trgovske zbornice in kmetijski sveti; vrhu tega bodo zanj odrajtovali nezaten postotek od zavarovalniških prispevkov zavodi, ki vodijo socialno zavarovanje. Za predhodno dobo se imenujejo izredni komisariji, ki bodo vodili svete trg zbornic in kmetijskih svetov in pripravili potrebno za ustanovitev pokrajinskih gospodarskih svetov.

NARODNO PODPISOVANJE ZA ODPLAČILO DOLGOV AMERIKI.

Rim, 19. nov. Na pobudo fašistov so začeli po vsej Italiji podpisovati dolarske prispevke za odplačilo ameriškega dolga. Fašisti delajo veliko propagando in prispevki se podpisujejo po vseh organizacijah, bankah itd. Prispevke sprejemajo vsi poštni uradi.

LASKA ZASTAVA.

Rim, 19. nov. (Izvirno.) Vlada je izdelala pravilnik, ki določa uporabo laške zastave. Noben inozemec ne sme razobesiti v Italiji zastave svoje dežele, če ne vihra na desni tudi laška zastava.

V IMENU NJEGOVEGA VELIČANSTVA KRALJA!

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VII. dne 4. novembra 1925 je o obtožbi dr. Kodermana in dr. Slokarja zoper Viktorja Cenčiča, radi čl. III. tiskovnega zakona po danes dognani glavni razpravi po predlogu obtoženca, naj se ga kaznuje po zakonu, razsodilo tako: Viktor

Cenčič, rojen 3. 7. 1883 v Kamniku, v Ljubljano pristojen, oženjen, odgovorni urednik »Slovenca«, Domobranska c. 7, je kriv, da je kot odgovorni urednik dnevnika »Slovenec«, periodičnega lista v Ljubljani pri priobčenju sledečih člankov:

1. »Afera Žerjavovcev v Mariboru« v 29. številu »Slovenca« z dne 5. 2. 1925, v katerem članku se trdi, da je dr. Slokar družabnik znanega mariborskega policajdemokratskega velepolitika dr. Karla Kodermana, da je dr. Slokar kot pravnični upravitelj zahteval konkurz, da bi Worscheta popolnoma uničil in pomagati Irgoliču na konja. Da bi se bil prikopal Koderman do poravnave Irgoličevega dolga, je Worscheta skušala pri belem dnevu Žerjavova klika oropati za 303.000 Din, in da vse izjave ne bodo prav nič zabrisale pohlepa mariborskih vodilnih Žerjavovcev po ropanju tujea imetja pri belem dnevu.

2. »Afera Žerjavovcev v Mariboru II.« v št. 30 omenjenega lista z dne 7. febr. 1925, v katerem članku se trdi, da Irgolič, Slokar, Koderman niso hoteli ubogega trgovca Worscheta ne samo ogoljufati, ampak ga naravnost oropati pri belem dnevu za 303.000 Din in da niso ti gospodje nikdar izbirni v sredstvih. Ako ne gre s prevaro in goljufijo pa sežejo po nasilnih sredstvih. Nadalje, da sta se Koderman in Irgolič dogovorila, da bo prevzel v Worschetovi zadevi dostojanstvo in moč poravnalnega upravitelja Kodermanov advokatski družabnik dr. Slokar, da je imel Kodermanova lutka dr. Slokar nalog, da to terjatev takoj in brez pomisleka prizna, vključ temu, da mora krivična terjatev od 303.000 Din in po vrhu še proti 24 odstot. meri ubogega Worscheta tirati ali v konkurz, ali pa v priznanje dolga in da je dr. Slokar imel že vnaprej nalog, da ne tira Worscheta v konkurz, ampak se tudi on izjavi pri sodišču za poravnalno postopanje z Worschetovimi upniki za slučaj, da bo Worsche krenil z Irgoličem na poravnalno pot. Peklenska zloba v aferi mariborskih Žerjavovcev leži ravno v tem, da je bilo to ropanje že natanko preračunano in Slokarju izdana natančna navodila za vse slučaje. Da se rop pri belem dnevu ni posrečil, se je zahvaliti samo Worschetovemu zaslopniku, ki je zadevo naznanil državnemu pravdniku, kjer bo Žerjavov trofolij Koderman, Slokar, Irgolič dajal odgovor in prejel iz objektivne roke pravice zaslužno plačilo;

v katerih člankih se zasebna obtožitelja, dr. Kodermana in dr. Slokarja lažljivo dolži hudodelstva goljufije, ne da bi obdolžitev dosegla znakov, ki se zahtevajo po § 209 k. z. za hudodelstvo obrekovanja, nadalje se oba zas. obtožitelja z naznanjenjem izmišljenih in popačenih dejstev dolži določenega nepoštenega in takega nenravnega dejanja, ki bi ju utegnili v mislih ljudi ponižati ter se ju izročiti javnemu zaničevanju, dr. Slokarja še razen tega kot upravitelja poravnalne mase, tedaj javnega funkcionarja, žali z ozirom na njegov službeni posel, kar vsebuje objektivno vse znanke pregreška zoper varnost čast po §§ 487, 488, 491 k. z. in § 104 s. k. z. — zamenjal ono pažnjo, pri kateri dolžni vporabi bi izostala priobčitev kaznjive vsebine teh člankov; zagrešil je s tem prestopke po čl. III. zakona z dne 15. 10. 1868 št. 142 drž. zak. in se obsoja po čl. III. tega zakona v 300 Din denarne globe, v slučaju neiztlirljivosti na 6 dni zopora ter po § 359 k. p. r. v povračilo stroškov kazenskega postopanja, dalje ima v smislu § 39 zak. z dne 17. 12. 1862 št. 6 drž. zak. iz leta 1863 obdolženec objaviti brez razlogov na lastne stroške v »Slovencu« tekmo enega tedna po pravomočnosti sodbe na 2. strani z istimi črkami, kakor sta izšla inkriminirana članka. Lederhas I. r.

Anglija kot upnik.

London, 19. nov. (Izv.) Finančni državni tajnik Churchill je izjavil v parlamentu, da je francoska vlada predlagala, da plača svoj dolg Angliji tekmo 62 let v obrokih po 12 in pol milijona funtov. Francoski predlog se ni končnoveljavno rešen, upravičeno pa je upanje, da bo v kratkem prišlo do popolnega sporazuma. Vlada je povabila tudi Italijo, da pošlje svoje zastopnike v London za ureditev italijanskega dolga Angliji. Z Romunijo je zadeva z dolgov že urejena. V prihodnjih mesecih upa vlada urediti tudi plačevanje vsot, ki jih Angliji še dolgujejo Portugalska, kraljevina SHS in Grčija.

NOV ANGLEŠKI POSLANIK V BERLINU.

London, 19. nov. (Izv.) V tukajšnjih diplomatskih krogih trdijo, da bo poslanik v Berlinu lord d'Abernon v kratkem zapustil svoje službeno mesto. Za njegove zasluge za sklep locarnske pogodbe bo dobil visoko odlikovanje.

PRETEP MED ITALIJANI IN ANGLEŽI.

London, 19. nov. (Izv.) Med vojaškimi oddelki, ki stražijo v Pekingu angleško oziroma italijansko poslaništvo, je prišlo nedavno do krvavega spopada. Italijani so Angleže napadli z noži, Angleži pa so se branili s stoli in Italijane napodili v njihovo poslaništvo, kjer so se zabarikadirali. Sedem angleških z noži ranjenih vojakov so prepeljali v bolnico.

BOJI V MAROKU.

Pariz, 19. nov. (Izv.) »Westminster gazette« poroča, da so Marokanci zopet začeli obstreljevati Tetuan. Iz mesta je zbežalo nad 6000 oseb

Umor v graški kavarni.

Gradec, 19. nov. (Izv.) V noči od 10. na 11. novembra so našli v Andregasse v kavarni Reich, kjer so se zbirale ženske, ki so pod policijskim nadzorstvom, umirajočega vozniaka A. Fuchsa zabodenega v srce. Prvotno so mislili, da sta ga na ulici zabodla dva neznanca. Ker pa se je lastnica bara Reich pri zaslišanju zapletla v protislovje, so jo pred tremi dnevi aretirali. Danes je Reichova priznala, da je ona nehoti zabodla Fuchsa. Pri hišni preiskavi so našli štiri bodala.

NOV INSPEKTOR V PROMETNEM MINISTRSTVU.

Zagreb, 19. nov. (Izv.) Vaš dopisnik je zvedel, da namerava prosvetni minister Stjepan Radić imenovati svojega zeta inž. Avgusta Košutića za glavnega inspektorja v ministrstvu prosvete za higienska in tehniška vprašanja. To mesto doslej sploh ni obstajalo.

SOVJETSKI CASOPISI V PARIZU.

Moskva, 19. nov. (Izv.) Uradno glasilo sovjetske vlade »Izvestija« bo pričelo v kratkem izhajati tudi v Parizu v francoskem jeziku. Na ta način namerava sovjetska vlada pobijati protisovjetsko propagando na zapadu, oziroma delati boljševiško propagando.

UPORNI POSLANCI.

Kairo, 19. nov. (Izv.) Člani 25. marca t. l. razpuščenega egiptovskega parlamenta so sklenili, da se zopet sestanejo dne 28. t. m. Vlada je sklenila, da bo zborovanje eventualno tudi s silo preprečila.

TRGOVSKE RAZMERE MED SPANJO IN NEMČIJO.

Madrid, 19. nov. (Izvirno.) Podpisana je uredba, s katero se ureja trgovski promet z Nemčijo za 6 mesecev.

Zatiranje našega jezika v Italiji.

Te dni je vložil poslanec dr. E. Besednjak na ministra za prosveto v Rimu dve interpelaciji, iz katerih se razvidi, kako italijanska fašistovska vlada sistematično v nasprotju z veljavnimi zakoni, ki itak le v najskromnejši meri omogočajo pouk materinega jezika, dela na popolnem iztrebljenju slovenščine in hrvaščine iz ljudskih šol v Julijski Benečiji.

Interpelaciji se glasita:

I.

V istrski pokrajini se je vršil v ljudskih šolah, ki jih obiskujejo slovenski učenci, pouk hrvatskega jezika v tako zvanih dodatnih urah, do letošnjega leta na temelju hrvatske čitanke profesorja Arturja Cronija. Za tekoče šolsko leto pa niso oblastva odobrila hrvatske čitanke, tako da ne bodo slovenski učenci čitali odslej v šoli niti ene materine besede. Pouk v dodatnih urah bi se moral torej skrajšati na usten pouk, to se pravi, na gole razgovore med učiteljem in učenci.

Ta novotarija je v odločnem nasprotju z duhom in namenom šolske postave, ki hoče nuditi slovenskim učencem v dodatnih urah možnost, da se nauče čitati in pisati lastni jezik.

Po tej novotariji bi ne imele več dodatne ure nobenega smisla in smotra, kajti stranskim učencem se očitno ni treba hoditi v ljudsko šolo učiti govoriti materin jezik. Saj lastni jezik govore itak že v družini in sploh v domačem okolju od rojstva dan na dan brez prestopa.

Novi ukrep uničuje vsled tega v bistvu dodatne ure in je torej protizakonit.

Vprašam gospoda ministra prosvete, ali se mu ne zdi potrebno odrediti, da se brez odloga odobri za Istro hrvatska čitanke, kar bi odgovarjalo tako zakonu kakor človeški pravici učencev, da se nauče na dostojen način jezika svojega naroda.

Želim pismen odgovor.

Dr. E. Besednjak,
drž. poslanec.

Gorica, 18. nov. 1925.

II.

Šolski zakon, ki je v veljavi, predvideva za učence slovenske narodnosti pouk materinega jezika v tako zvanih dodatnih urah, ako predlože starši pravočasno prošnjo pri krajnem šolskem vodstvu.

Vprašam gospoda ministra prosvete, ali mu je znano, da je didaktično ravnateljstvo iz Buj v Istri prelomilo hoté ali namenoma te zakonske določbe, kakor je razvidno iz nastopne okrožnice:

Kr. didaktično ravnateljstvo.
Predmet: Dodatne ure.

Buje v Istri,
24. IX. 1925.

Poverjenikom ljudskih šol didaktičnega okrožja Buj v Istri.

Pozivam Vaše Blagorodje, da ne sprejemate prošenj, ki bi jih morda predložili gotovi starši, da naj bi se njihovi otroci učili drugega jezika. Razložili boste prizadetim strankam, da morajo prošnje predložiti osebno

pri didaktičnem ravnanstvu v Bujah in jih podpisati v pričo ravnatelja.

Prilagam star prepis take prošnje, da se znate ravnati, o katerih prošnjah govorim.

Ravnatelj
F. Marini I. r.

Namen okrožnice je očiten in gre za tem, da se ovirajo italijanski državljani v uporabi svojih postavnih pravic, priznanih po zakonih države, ker se samovoljno silijo na pet- do šesturno pot, da dosepejo od svojih bivališč k didaktičnemu ravnanstvu v Buje v Istri. Nepostavni ukaz, s katerim se silijo starši, da naj podpisujejo prošnje v pričo didaktičnega ravnatelja, ne more imeti drugega namena nego tega, da se izvrši na slovanske starše nedovoljen pritisk, da bi se odrekli naravni in zakoniti pravici, da zahtevajo za svoje otroke pouk materinega jezika.

Vprašam gospoda ministra prosvete, ali se mu ne zdi pravično in potrebno, smatrati didaktičnega ravnatelja F. Marinija osebno odgovornega za vse strške, ki jih je prizadel strankam s svojim namernim kršenjem šolskega zakona, in ga prisiliti, da povrne prizadetim staršem povzročeno škodo.

Vprašam končno gospoda ministra prosvete, ali ne smatra, da je radi dostojnosti šolske uprave potrebno, odstraniti ravnatelja F. Marinija s sedanjega mesta, kajti zdi se mi nedopustno, da bi državni uradnik, ki je poklican izvrševati državne zakone, veljal v javnem mnenju za rušilca prav istih zakonov, ki so edini temelj vsemu delovanju šolskega ustroja.

Želim pismenega odgovora.
Gorica, 18. novembra 1925.

Dr. E. Besednjak,
drž. poslanec.

Beleške.

Iznajdljive glavnice so pri »Jutru«. Da bi prikrili velikanski napredek katoliških strank na Češkoslovaškem, si izmišljajo razne trike. Najprej so hoteli izračunati nazadovanje čeških katoliških glasov na ta način, da so popolnoma ignorirali dejstvo, da je leta 1920 nastopila ČsLS skupaj s Hlinkovo LS, letos pa obe ločeno, ampak so računali na podlagi popolnoma izmišljenega »dejstva«, kakor da bi bila Hlinkova LS tudi l. 1920. nastopila ločeno. Zdaj so sami videli, da je ta izmišljotina predebela in koncendirajo, da sta obe krščanskodemokratski stranki skupaj vzeto — kakor se to tudi mora — ogromno narastli. Le da slejkoprej sodijo, da je ČsLS sama zase vzela, za 10.000 glasov nazadovala. Mi smo pa že včeraj na podlagi pravih števil dokazali, da je ČsLS sama zase vzela dobila le 4810 glasov manj nego l. 1920 skupaj s Hlinkovo LS! Nadalje so se pri »Jutru« spomnili novega trika. Pravijo, da je bilo vseh glasov oddanih 6 milijonov in pol, od tega pa da krščanska demokracija ni dobila niti eno šestino. Tudi to je slab trik. Med temi 6 milijoni in pol so namreč tudi Nemci, katerih pa »Jutro« pri navedbi za krščanskosocialne stranke oddanih glasov enostavno ignorira! Vse krščanskosocialne stranke so dobile nad 1 milijon in pol glasov, torej četrtino, ne pa šestino vseh glasov češkoslovaških državljanov. Kar se ČsLS same tiče, je na Moravskem vse stranke prekosila in v sami Pragi ogromno napredovala. Toda »Jutro« si ve pomagati. Pravi, da je na Češkoslovaškem 76 odstotkov katoliškega prebivalstva, da torej šestino za LS oddanih glasov predstavlja le mal procent češkoslovaških katoličanov! Prvič procent ni majhen, ako je vsak četrti volivec v Čs. republiki volil krščanskosocialno listo, bodisi češko, slovaško, nemško ali mažarsko, drugič pa je kaj smešno, če šteje »Jutro« celo še komuniste med katoličane. So že, po krstnem listu namreč, po mentaliteti pa prav tako malo kakor gospodje češki svobodomiselniki drugih barv. »Jutro« se pa smeši tudi s tem, da daje češkim svobodnim strankam lekcije, češ, ako bi na ČS tako vztrajno in uspešno pobijali klerikalnega zmaja kakor gospodje jutroveci v Sloveniji, bi bil rezultat volitev v ČS drugačen!... Temu se bo pač krotčital vsak pameten človek tako v Sloveniji kakor v bratski češkoslovaški republiki. Uspehi klerikalnega zmažderstva slovenskih demokratov so preočividni! Bog nam ohrani še dolgo slovenske demokrate!

Grda denunciacija. »Jutro«, ki kipi ogorčenja nad namišljenimi denunciacijami »Maleda lista«, denuncira Šteka, da je bil pri tržaškem škofu in tržaškemu prefektu in pristavljajo: »Kakor škof Fogar, je bil tudi prefekt zelo zadovoljen s Štekovim delovanjem.« Ta grdobija, ki si jo privoščijo »Jutro«, seveda po njegovi morali ne bo »denunciacija narodnega delavca«. Opažamo, da hoče neka gospoda zanesti v ljubljanske liste tržaške boje gotovo ne brez posebnega namena. Vprašali smo že: komu korist? Bomo pa vedno na straži.

Iz mrtvila, ki so ga njegovi radičevci s svojo brezmiselnimi kapitulacijami zakrivali, bi rad »Narodni dnevnik«. Ker ne upa sam sebe prijeti za ušesa za greh, da je hotel to kapitulacijo, se seveda jezi — na SLS. Kakor da smo mi krivi, če radičevci in radikali skupaj nič ne delajo. — Hudo mu je zlasti, da je Korosec šel v Dalmacijo, »da pobija radičevce«. Razumemo, razumemo. Toda sam zahteva odločne in velikopotezne akcije, da se pride iz mrtvila! Čemu se jezi, če jo naš načelnik začenja?

»Deklamira o načelnosti, namesto da bi šla v vlado,« tako pravi »N. D.« o SLS. Ali še ve »N. D.«, kako smo ga pozvali, naj vendar pove, kaj dosežemo, če vstopimo v vlado? Ali ve, da je na ta poziv molčal kot riba?

Radič pride! V nedeljo, pravi »Kmetijski list«, da pride Radič v Ljubljano. Shoda sicer ne upa imeti, ker je navajen, odkar je postal iz revolucionarnega republikanca lojalni monarhist, na mir, imel pa bo sestanek zaupnikov v Narodnem domu, kamor se bo smelo samo z izkaznicami. Ljubljancem je resnično žal, da Radiča ne morejo slišati. Kako bi bili v teh žalostnih časih potrebni razvedrilal!

»Politično gibanje v Sloveniji«. Pod tem naslovom poroča »Obzor« iz Belgrade: »Že nekaj dni se mudi v Belgradu radikalski pravak iz Slovenije g. Janko Tavčar. Prišel je poročat vodstvu o razmerah v Sloveniji in o ustvarjanju naprednega bloka vseh naprednih strank v Sloveniji. Vprašanje formiranja tega bloka je zelo aktualno, ker bi tak blok imel velik vpliv na delovanje vlade v Sloveniji. O tem je »rekel g. Tavčar: »Po dolgem izbiranju so se pojavile v mariborski oblasti različne politične izpremembe. Resni politični činitelji v mariborski oblasti so prišli do prepričanja, da je treba sanirati ogromno politično razcepljenost protiklerikalnih skupin. Na iniciativo radikalov je prišlo do sodelovanja med samostojnimi demokrati in narodnimi socialisti. Radikali smatrajo... sodelovanje teh strank za nujno potrebo, da bi se moglo uspešno nastopiti proti separatistični SLS in razmere v Sloveniji konsolidirati. Za ta pokret bo velike važnosti, kako ga bo centralna vlada v Belgradu podprla...« Po vsi verjetnosti radikalov, samostojnih demokratov in narodnih socialistov v mariborski oblasti sestavljeni »napredni blok« ne bo posebno velik. Bo bolj kamenček kakor blok.

Srečni knjigovodje. Včerajšnje »Jutro« je objavilo med svojimi poročili iz Belgrade tudi sledečo vest o novih proračunskih dvanajstinah: »Čl. 13. predvideva, da se morejo zaradi delnega pomanjkanja sposobnega uradništva in učrstitve njegovega kadra sprejemati v državno službo tudi privatni strokovnjaki kakor n. pr. knjigovodje itd. Tem zasebnim uradnikom se v službeno dobo všteje največ 10 službenih let in sicer po naslednji skali: Ako so bili v zasebni službi do pet let, se jim za vsako leto všteje v državno službo po 9 mesecev, od 5 do 10 let po sedem, od 10 do 15 let po pet in od 15 do 20 let po tri me-

M. Š.

Vprašanje inozemskih delavcev.

I.

Pred kratkim se je v nekem slovenskem dnevniku čital pod naslovom »Delovne sile iz inozemstva« oster članek, ki mu ne odrekam dobrega namena, dasi se članek poslužuje res pretežkega orožja v borbi za svoje narodne težnje. Stvar je postala resna, ko se je v istem smislu zavzel slovenski poslanec, ki je dne 30. oktobra t. l. vložil pismo vprašanje na ministra socialne politike radi njegovega tolačenja čl. 103 zakona o zaščiti delavcev, in zahteval vse strožje postopanje proti inozemcem, ki so pri nas zaposleni še iz časa pred 14. junijem 1922. Tega dne namreč je stopil v veljavo omenjeni zakon, ki zabranjuje do vajatni delavce iz inozemstva, če se ni predhodno doseglo posebno uradno dovoljenje. Ker je danes, po treh letih neprestanih šikan, preostalo v Sloveniji bore malo teh nesrečnikov, gre vsaj pri nas v istini le za neznatno peščico ljudi, ki jih menda lahko preštejemo na prste treh ali štirih rok. Kako da naj to krdelce kvarno upliva na zaposlenost domačega delavstva, je težko razumeti. Še manj se more odobravit postopanje oblasti, ki je na podlagi protizakonitega pravilnika k citiranemu zakonu preganjala med nami bivajoče inozemce vseprek. Zgodilo se je, da je naš kralj z zlato kolajno odlikoval meščanske vrline moža, ki je skozi več nego pol stoletja služil v domačem podjetju. Dva tedna po svečanem pripenjanju kolajne pa je starček prejel ukaz, da mora v 48 urah »domov« na Češko! In posebno vstrajno se je ljubljanski inspektorat dela zavzemal proti inozemcu v Trzinu, ki tam službuje nepretrgoma 25 let, ki je poročil Slovenko iz znane domače rodbine in je vzgojil svoje otroke v zavedne Slovence.

Nikakor pa ne bi bilo treba, da se naša javnost zanima za take razmerne drobne nerodnosti, če bi ne pretila opasnost, da se iz malih začetkov rodi prava katastrofa za naše slovensko ljudstvo. Zato se čutim dolžnega, kakor ne rad segam v tako polemiko, da pokažem ta važni problem v pravi luči.

Dne 28. septembra t. l. se je vršila v Belgradu, v palači ministrstva socialne politike, dolgotrajna in težavna razprava. Obravnaval se je baš pravilnik o postopanju z inozemci, izdan na temelju čl. 103 zakona o zaščiti delavcev. Razprava je končala tako, kakor je morala. Konferenca je ugotovila, da je zakon sam izdelan z grajevrčno površnostjo in »na brzu ruku«, tedaj čisto tako, kakor naj se zakoni ne delajo. Nadale je ugotovila, da je dotedanji pravilnik protiven samemu zakonu in da se mora spraviti z zakonom v sklad. Zlasti pa da je treba ločiti kompetence

sece. Ta določila se da tolažiti z vidika stvarne potrebe in s političnega stališča. V stvarnem oziru, odkrito rečeno, te določbe ne razumemo. Od kdaj pa postoji tako strašna stvarna potreba po strokovnjakih, n. pr. po knjigovodjih? Znano je pač, da primanjkuje v upravni službi zlasti v južnih delih države, sposobnih pravnikov. Teh pa država gotovo ne bo pridobila, če jim hoče šteti 20 let privatnega delovanja po 3 mesece za eno leto! Tudi ne razumemo, zakaj so še nedavno veliko število uradnikov reducirali, če so v resnici potrebni za vzdrževanje in opravljanje službe! Ali so jih mar reducirali preveč? V tem primeru bi bilo pametnejše, da pokliče državna uprava v službo nazaj reducirane uradnike, ki imajo vsaj že kolikor toliko prakse. Stvarne potrebe za tako določbo, ki naj bi veljala za celo državo, torej ni. Mogoče pa obstoji namen uveljaviti omenjeno določbo samo za kakšno pokrajino, n. pr. za Slovenijo? Če naj velja omenjena določba le za Slovenijo, ji moramo ugovarjati i v formalnem i v stvarnem oziru. Pri nas sposobnega uradništva nikakor ne primanjkuje, ker je naval sposobnih in kvalificiranih kandidatov za vstop v državno službo tolik, da morajo mnogi prosilci že dolgo čakati, predno pridejo na vrsto. Tudi knjigovodje in v državni službi v Sloveniji več kot dovolj na razpolago. Preostane torej le še političen moment, ki nam utegne pojasniti omenjeno določbo. Ta moment pa je zlasti glede Slovenije zelo poučen. Znano je, da je SDS v velikih škripcih, kako naj uresniči vse svoje neštete obljube glede materijelne preskrbe svojih pristašev in agitatorjev, zlasti odkar je morala SDS izstopiti iz vlade. Prej je bilo mogoče zveste agitatorje SDS spraviti pod varni krov raznih denarnih zavodov kot »knjigovodje« itd. Odkar pa so razni denarni zavodi sklenili svoje osobe reducirati ali pa se popolnoma depolitizirati, trkajo nepreskrbljeni ljudje vedno glasneje na vrata SDS in v hipni zadregi SDS ni preostalo drugega kakor obrniti se za pomoč na finančnega ministra dr. Stojadinovića! Kakor kaže, se je g. finančni minister uboge SDS usmili in bo preskrbel vse, ki jih bo priporočila SDS, z državnimi službami kot »stročnjake«, ubogi reducirani strokovnjaki s polno kvalifikacijo pa naj se živijo sami, kakor vejo in znajo. Niso zastoj napijali demokrate na svojem likofu g. finančnemu ministru dr. Stojadinoviću!

ministrstev socialne politike in za notranje stvari. Dočim pade zaposlitev inozemcev v področje prvega, resortira vprašanje njih bivanja v državi pod notranje ministrstvo. Vsled tega more minister socialne politike pač dovedevati ali zabraniti zaposlovanje inozemcev v naših podjetjih, v ostalem pa je stvar politične oblasti, da izira tuje, ki so nevarni javnemu miru in redu. Vse te ugotovitve so se storile na temelju vestnega študija in stvarnih argumentov. Da pa je prošlo pravilno nazarje, za to gre glavna zasluga onemu slovenskemu državljanu, ki mu smemo biti vsi hvaležni, da s svojim vzornim delom vstrajno brani omažani ugled slovenskega življa.

Nismo poklicani reševati Zagreba, kjer na vsak korak srečš prikazni tujega jezika, da nikdar ne veš, imaš li opravka z udomačenimi tujci ali z novimi prirastki z Dunaja in Pešte. Niti naj nas ne skrbi usoda mnogojezičnega Belgrade, kjer slišiš skoraj več nemške in mažarske govornice nego srbsčine. Ni ga Srba, ki bi se radi desetstisoč strancev bal za narodni značaj prestolice, in nikogar tujca ne boli, da so kavarne, gostilne, hoteli in ceste polne neslovanskih gostov. V tem pogledu so Srbi vse tolerantnejši nego mi, ali morda ponosnejši. Od nekdanj smo bili Kranjci napram tujcem strogi, in ker so kranjski stanovci skozi 300 let do Napoleonove Ilirije skrbno čuvali svoj privilegij, da se v njih deželi ne sme naseliti Žid, se naša pokrajina še danes značilno razlikuje od sosedne dežele onstran Sotle.

Pri nas v Sloveniji inozemcev sploh ni. Pisec gori omenjenega članka se je vestno trudil — in očitno so mu bili na razpolago vsi uradni akti — da bi našel vsaj tucat inozemskih zaposlenecv. Njegovo delo je bilo malo uspešno. Iztaknil je na Vrhniki enega Nemca, ki mu na srečo ni šel v glavo, predilnica v Trzinu »klo izziva s svojim prenapetim stališčem«, zastavo pa baje nosi kemičar na tovarna pri Mariboru. To podjetje velikega obsega, ki dela pretežno za eksport na vse strani sveta, zaposluje med 800 ljudmi reci in ber! tri inozemce. Ta zastava tedaj res ni provokantna. Nasprotno pa treba na slepo verjeti v tri natekarje, ki so jih ulovil v neki ljubljanski kavarni. V bistvu se tedaj uspeh intenzivne preiskave reducira na to trojico, na ponižni ta tercet. In vendar se očitno naši industriji, »da strelja v hrbet nacionalni politiki«, da so njeni zastopniki iz Slovenije »igrali prav slabo vlogo na belgradski anketi«, in da so pokazali še druge državljanske nečednosti. Kar mene tiče, ki sem se udeležil one konference, se čutim res nedolžnega, dasi moram na eksponiranem svojem mestu negovati prav rahločutno vest.

Pojem zasebne lastnine je danes za nas nekaj temeljnega, vendar ni izključeno, da bodoči razvoj dogodkov ne zmanjša njegovega pomena. Svoboda selitve in naseljevanja je fundamentalna zahteva človeštva, ki se bo

uveljavila preko vseh državnih meja. Izredne pogoje razmere so prinesle začasno reakcijo, vendar moramo stremeti za tem, da zopet uveljavimo primerne človečanske pravice. Če kazenski zakonik kvalificira omejevanje osebnosti kot zločin, kako naj odobravamo, da postopajo civilne oblasti z ljudmi, četudi so inozemci, kakor da so kosovno blago ali ckušena živina. Ne s temi besedami, pa vendar v takem smislu je na anketi dne 28. septembra t. l. govoril znani srbski sociolog, socialist po prepričanju in poklicu, glavni tajnik osrednje radniške komore g. dr. Živko Topalović. In imenom delavstva se je odločno izjavil proti preganjanju inozemcev in za ukinitvev dotedanje nesocialne in protizakonite prakse.

Z vidika socialista, pa tudi s čisto socialnega stališča je imel mož v bistvu prav. Njegova očitna izjava je vidno uplivala na potek razprave. Zopet se kaže, da je politika težavna veda, in da zahteva socialna politika več znanja in izkušnje, nego se ponekod misli. Vprašanje inozemskih delavcev ima dve strani: ena je socialna, druga pa je narodna. O narodnem pomenu problema naj govorim v drugem članku.

Nadejam se, da bodo moji nadaljnji argumenti ne le zanimivi, marveč tudi prepričevalni. Naj naša javnost spozna, da je ta problem izredne važnosti, da pa treba prijeti ga vse drugače, nego se je do sedaj tretiral.

Ustanovitev akademske reprezentance.

Na ljubljanski univerzi se je začelo živahno gibanje. Ustanovni občni zbor SSLU se bo vršil že v petek ob 3. popoldne. Zato se suče razgovor najrajši o novem velikem dogodku, ki se je zdel pred letom dni še nemogoč in ki naj pokaže stanovsko zavednost kakor tudi življenjsko resnost naših akademikov.

Pomen občnega zbora SSLU je zares zelo velik ne samo za univerzo, ampak v isti meri za našo slovenska in jugoslovansko javnost. V programu, ki so ga sprejela vsa društva in ki ga simpatično pozdravljajo neorganizirani akademiki, se očito razvdi velika važnost bodočega dela. Odbor SSLU naj nadaljuje človekoljubno delo medicincev v zdravstveno korist slušateljev univerze in naj vsajari kmalu popolno akad. bolniško blagajno, da ne omenimo še važnejših nalog v povzdigo in vspeh univerzitetnega študija. V njegovo območje naj preide skrb za štipendije in za izpolnitvev univerze, zanese naj tudi med ljudstvo idejo slovenske univerze in poudari njeno važnost za naš narodni razvoj.

Poleg tega in »dobrega dela doma čaka SSLU dolžnost, da častno ponese ime univerze med svet potom vpisa v mednarodno dijaško konfederacijo, kjer more mnogo koristiti našim dijaškim interesom, pa tudi celemu narodu. — Ker bo naša reprezentanca prva v Jug. laviji, stopa s tem ljubljanska univerza kot prva v svet po svojih slušateljih. Prevzela je s tem iniciativo za ustanovitev naše državne reprezentance, ki jo moramo kmalu ustanoviti.

Sem in tja se opaža na univerzi spet neka nervoznost in je prešla celo v časopisje. Pri n. ljudih je seveda to razumljivo, vendar zaradi tega nič manj škodljivo.

Katoliška akad. mladina ostaja pri tem popolnoma mirna, saj namerava po jasno začrtani poti nadaljevati svoje stvarno in koristno delovanje v splošno korist, ki jo dobro pozna, kot so priznale tudi druge skupine. Vse svoje delo je vršila javno in nince ne more pametno dvomiti o tem, da zasleduje samo namene, ki jih more izročiti javni sodbi; prav zato se ni z nikomur tajno dogovarjala. Onveč naj svobodna prosta tekma, kdor ima preda seboj čist namen in za seboj pošteno delo, se mu je ni treba bati.

Na univerzi je mnogo akademikov, ki so ohranili mirno kri pri vsem divsem, včasih veliko preveč strankarskem vrvenju. Ti so lahko objektivno opazovali naše delo in v zaščedenje je katol. akademikom, da bodo njihovi listi »Če zaupali zastopstvo hkrati z organiziranimi lovčiji.

»Lista katol. akademikov« mirno čaka izida sobotnih volitev, ki jim bodo v obilni meri poverile odlično in velično delo v SSLU v prosep univerze in korist akademskega stanu.

Pride!

Dnevne novice.

Članom vseh kat. akad. društev!

Danes ob 3. popoldne se bo vršil v vseučiliški zbornici stanovsko važen ustanovni občni zbor »Sveta slušateljstva ljubljanske univerze«. Udeležimo se ga vsi polnoštevno! Volitve bodo jutri v soboto od 14—7. zvečer. Dolžnost vsakega člana je, da glasuje za »Listo katoliških akademikov«, označeno s črko »C«.

Odlični angleški gost v Zagrebu. V Zagreb je dospela na daljše bivanje ga. Aleksandra M. Onslow. Gospa Onslow je v svetovni vojni delovala na raznih frontah in bila imenovana za častnika. Med drugim je bila z našo dobrovoljsko legijo v Dobruđi ter je posredovala, da so se mogli naši dobrovolci preko Arhangelske prepeljati na solunsko fronto. Kasneje je delovala ga. Onslow pri raznih človekoljubnih ustanovah v Srbiji.

Češkoslovaško odlikovanje Belgradu. Češkoslovaška vlada je podelila mestu Belgrad v priznanje junaške obrambe proti skupnemu sovražniku v svetovni vojni — vojni križ. Odlikovanje izroče na slovesen način.

Nov načelnik delegacije za konkordat. Iz Belgrada, poročajo, da bo namesto obolelega G. Janjića imenovan za načelnika delegacije, ki vodi pogajanja za konkordat z vaticanom, g. Žarko Miladinović.

Tržaški konzul Stepanović premeščen v Belgrad. Tržaški gener. konzul Dušan Stepanović je imenovan za sekčnega načelnika v zunanjem ministristvu.

Iz poštne službe. Premeščeni so poštne uradniki odnošne uradnice: Ivan Bregant z Bleda 1 na poštni urad Bled 2, Anton Kroflič z Grobelnega v Celje, Františka Kastelic iz št. Vida nad Ljubljano v Kranj.

Trg Sv. Lenart v Slov. gor. ima občinske volitve 22. novembra. (Zakaj vendar? Saj še triletna doba ni potekla!) Tokrat sta vloženi samo dve in sicer, kakor izvemo iz »Tabora«, napredni (Ahal) kandidati listi. (Kaj pa SLS?) Prva ima razne patente, po katerih se odlikuje od vseh drugih na zemlji. N. pr. patent za poškodovanje okrajnih cest potom avtomobilov, patent za prestavo poštnega urada, patent za odstavljajanje in nastavljanje (zelo priporočljivo!) občinskih odborov (čemu potem volitve?) županov, okrajnih zastopov, okrajnih hranilnic, ognjegašnih društev, uradnikov, učiteljev itd. (Se spominjamo!) Naprednost se kaže vsestransko, posebno pa pri okrajni hranilnici, pri preselitvi pošte na periferijo (Zakaj ne rajši v Zrjavce?), pri raznih okrajnih cestah (Bregova, Selce, Rogoznica, Jazbine, Malna, Zamarkeval). Druga lista ima pa patent na izdelovanje aeroplanov, samo en patent, pa res zaslužen patent, brez šale, in poštenega malega človeka. Ta lista ima več prijateljev kakor prva. (Škoda, da nisem pri Sv. Lenartu! Tudi jaz bi vrgel kroglico v drugo skrinjico! Op. urednika.) Vsi mali za malega človeka!

Smrtna kosa. Umrl je na Opčinah pri Trstu poštar in posestnik Fran Kariž.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani pošilja delodajalcem računske izveščke iz njihovih tekočih računov. Na podlagi teh jim je dana možnost, da brez vsakih posebnih izterjevalnih stroškov poravnajo svoje zaostanke na zavarovalnih prispevkih. Urad delodajalce vnapreduje opozarja, da onim, ki na ta opomin sploh ne reagirajo in proti katerim je urad prisiljen v svrhu daljše izterjave dolžnih prispevkov uvesti tudi še sodno izterjavo, ne bo dovoljeval nikakih ugodnosti glede plačevanja njihovega zaostanka.

Zopet požar v Tomačevem. V sredo ob 2 popoldne je začel goreti Markotov kozolec

v Tomačevem. K sreči ni bilo vreme vetrovno in so vaščani sami pogasili ogenj, še preden so prišli gasilci iz Stožic na pomoč. Zgorelo je nekaj oken ajde, več krme in slame; še več ajde pa je uničeno z gašenjem. Nekaj oken kozolca je vendar rešeno. Škoda ni prav velika, vendar pa občutna. Zažgal je petletni fantiček in potem tekkel klicat mater, naj gre gasit. Starši, ne puščajte vžigalic na krajih, otrokom dostopnih, in otrok ne brez nadzorstva in primerne strogosti!

Motorna kolesa in bicikli po 10 Din. Dne 20. dec. t. l. se vrši zbiranje kolesarske letarice Jugoslovanske Maticice. Dobitki obsegajo dve motorni in petindvajset navadnih (moških in ženskih) koles znamke »Tour de France« iz svetovno znane francoske tvornice »Peugeot«. Srečke po 10 Din so napredaj pri vseh podružnicah Jugoslovanske Maticice v Sloveniji, po vseh ljubljanskih trafikah, v Tiškovni zadrugi, Matični knjižarni in v pisarni Jugoslovanske Maticice v Ljubljani, Šelenburgova ul. 7-II. — Rojaki! Kupujte srečke, ker s tem podpirate delovanje Jugoslovanske Maticice!

Na rapalski dan je nabrala mladina osnovne šole v Selcih nad Škofjo Loko 285 Din v korist Jug. Matice. Znesek se je odposlal okrajnemu glavarju v Kranj.

Zagrebski župan v Belgradu. Te dni se mudi v Belgradu zagrebski župan arhitekt Heinzl. Obiskal je razna ministristva in bo sprejet tudi pri kralju. Heinzlova pot je v zvezi z inozemskim poslom, ki ga namerava najeti zagrebska mestna občina za investicije.

Nov pravilnik za honorarne ure na meščanskih šolah. V prosvetnem ministristvu je pripravljen nov pravilnik o rednih in honorarnih urah na meščanskih in dvorazrednih trgovskih šolah.

Izpovedbe defraudanta Mikolaja. Vojko Mikolaj, ki je prevaril zagrebsko poštno hranilnico za 1 in pol milijona dinarjev in ki so ga nedavno v Hamburgu aretirali, je svoja poverjenja priznal. Izjavil je, da je denar poveril zato, ker je hotel rešiti svojo komunističnega tovariša Čolakovića; razen tega je dal komunistom na Dunaju 300.000 Din. Ostali denar je naložil v raznih inozemskih bankah, ki jih pa noče navesti. — Nemške oblasti izročijo Mikolaja našim oblastem tekot meseca decembra.

Izstop iz jugoslovanskega državljanstva. Iz državljanske zveze kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev smejo izstopiti skupno s svojo rodbino: I. zaradi sprejema avstrijskega državljanstva: Avgust Foramiti, upokojenec v Strassu pri Spielfeldu; Andrej Emeršič, krojač v Lebringu (Avstrija); Janez Dokl, posestnik v Gradcu; Fric Pučnik, mizar v Salzburgu; Josip Dane, knjigovodja v Innsbrucku; Barbara Tokar, vdova v Mödlingu pri Dunaju; Ivan Vogrin, delavec v Eggenbergu pri Gradcu; Janez Witzmann, posestnik v Obergoggaau (Avstrija); Josip Gerlec, tvorniški delavec v Trofaichu (Avstrija). — II. zaradi sprejema češkoslovaškega državljanstva: Josip Babič, delavec v Stachih (Češkoslovaška republika); Rudolf Sedovnik, tvorniški delavec v Sykorcu (Češkoslovaška republika); Zvonimir Podjed-Trinkus, kovač v Brnu; Alojzij Blümel, monter v Sobedruhi pri Teplicah. — III. zaradi sprejema nemškega državljanstva: Josip Fuks, privatni uradnik v Münchnu.

Dr. Andrej Družković naznanja svoj vstop v odvetaško pisarno g. Stevana Wagnera, Belgrad, Knez Miletina 7 Tel. 9-00 in prevzema vse vrste zastopstva pri upravnih in sodnih oblastih.

Cel svet se vrti okoli solnca, pravo in varno gospodinjstvo po okoli mila »Gazela«.

Slomškova proslava v Novem mestu.

Slov. kat. prosv. društvo »Soča« v Novem mestu priredi v proslavo 125 letnice rojstva A. M. Slomška v nedeljo dne 22. novembra t. l. ob 8. uri zvečer v dvorani Rokodelskega doma Slomškov večer s sledečim sporedom:

1. S. Gregorčič: Kmetski hiši — deklamacija;
2. Slavnostni govor — govori bivši šolski nadzornik g. Janko Grad;
3. A. M. Slomšek: Tri najlepše rožice — deklamacija;
4. K. Adamič: Lastovkam — poje mešani zbor;
5. Preljubo veselje, oj, kje si doma — poje mešani zbor;
6. A. M. Slomšek: Čas — deklamacija;
8. Gerbič: Kaj iščeš tu lovec — poje mešani zbor;
9. Sardenko: Legenda — deklamacija;
10. A. Medved: Večerni zvon — deklamacija;
11. V. Vodopivec: Zapoji mi, ptičica — poje ženski zbor;
12. V. Vodopivec: Zvončki zvonijo — poje ženski zbor.

Vstopnina prosta.

Iz Ljubljane.

Opozorilo. Mestna elektrarna ljubljanska preide v najkrajšem času na periferiji mesta na vrtilni tok 220 oziroma 380 voltov napetosti. Občinstvo je opozarja, da je nevarnost pri tem toku mnogo večja kot je bila pri istosmernem toku. V slučaju kakega popravila naj se obračajo konzumentje samo na mestno elektrarno. Ker so bili zaznamovani pri tem toku pri drugih elektrarnah že večkrat smrtni slučaj, si šteje ravnateljstvo mestne elektrarne v dolžnost, občinstvo pred začetkom obratovanja na nevarnost opozoriti.

Ravnateljstvo ljubljanske mestne elektrarne nam poroča: Kakor že znano, je ojačila ljubljanska mestna elektrarna svoje strojne naprave v Slomškovi ulici za nadaljnjih 900 konjskih sil. Prvotno zasnovana elektrarna z nizko napetim istosmernim tokom 2 krat 150 voltov ne zadošča več svoji nalogi, da bi ekonomično oddajala električno energijo v oddaljena predmestja. Zato je bilo zasnovano razširjenje elektrarne z izmeničnim (vrtilnim) tokom, ki bo potom visoke napetosti preskrboval najkrajnjo predmestja in okoliške občine z električno energijo. V elektrarniški centrali se proizvaja vrtilni tok z napetostjo 6000 voltov. Ta visokonapetostni tok se potom podzemeljskega krožnega voda razdeli na 6 transformacijskih postaj, v katerih se transformira na uporabno nižjo napetost 220 in 380 voltov. Take postaje so zasnovane: pri železniškem prelazu na Dunajski cesti, na križišču Bleiweisove in Tržaške ceste, pri izlazu Gradaščice v Ljubljano, na Grubarjevem brežju tik Karlovskega mostu, na sejmšču pri Klavnic in na Vodmatskem trgu. Iz teh transformacijskih postaj so napeljene prostoroče žice do posameznih odjemalcev. Tekom tega in prihodnjega meseca bodo priključeni do malega vsi odjemalci mestne elektrarne, ki dobivajo električni tok iz prostoročnih elektrovodov na novo zasnovani izmenični tok, medtem ko ostanejo vsi odjemalci v srednjih mestnih okrajih, kjer dobivajo tok iz podzemskih kablov, še na starem istosmernem toku. Elektrarna bo priključevala posamezne ceste in ulice stopnjam na novo napetost, ker bo treba vsem odjemalcem istočasno zamenjati elektroštevce, kakor tudi vse žarnice, motorje, kuhinjske, likala itd. za novo napetost električnega toka. Na izmenični (vrtilni) tok bodo preključeni sledeči deli mesta: cel okraj severno in zahodno južno-železniške proge, vsa

Tržaška cesta z okolico, Murje, Krakovo, Trnovo, Karlovska cesta, Zabjek, Prule, Dolenjska cesta, Hradečnega vasa, Poljansko predmestje vzhodno od Ambroževega trga in cel Vodmat od trga Tabor. Nadalje je sklenila mestna občina pogodbo za oddajo električnega toka v občino Vič in v Štepanje vas. Oddajala bo tudi tok v sosedno vas Rudnik. Spodnjo šiško preskrbuje za sedaj z elektriko tamošnja električna zadržga, ki dobiva tok iz elektrarne v Tacnu. Stranke naj blagovolijo vpraševati težkoče pri takih preselitvah iz starega sistema na novi sistem, zato naj ne bodo vziovoljene, če bi morale ostati en dan ali dva brez električnega toka. Kadar bodo navezana predmestja na nove naprave, tedaj šele bodo razbremenjeni kablji v sredini mesta. Pctem bo mogla elektrarna ustreči strankam v najširšem obsegu. Zlasti pa bo veliko elektroštevcev na razpolago.

Požar. Včeraj zjutraj ob petih je pričelo goreti v izdelovalnici lanjenih dokolenic (gamaš) tovarnarja Matije Vadnala v Ročni dolini za Galetovo tovarno cementa. Ljudje, ki so šli zjutraj po Tržaški cesti ter skozi Ročno dolino na delo ter k sv. maši na Vič, so ogenj kmalu opazili ter takoj obvestili viške ognje-gasce, ki so prihiteli z motorno brizgalno ob tričetrt na šest na pogorišče. Rešili so še precej blaga. Ogenj se kmalu pogasili. Ker je bila tovarnica lesena, se je ogenj hitro razširil. Pogorelo je mnogo usnja ter usnjatih gamaš. Škoda je deloma krita z zavarovalnico. Kako je ogenj nastal, je dosedaj še nejasno.

Redka ugodna prilika nudi se vsakomur pri nakupu čevljev, ker tovarna čevljev Peter Kozina Ko Tržič razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zaostankov pod lastno ceno, dokler ta zaloga traja. Vse blago je garantirano najboljši kakovosti, prodaja se pa samo v lastni podružnici Ljubljana, na Bregu 20.

Iz Maribora.

Načrtje prireditve »Ljudske univerze«. V okvirju predavanj iz Slovenskega kulturnega sveta bo priredila »Ljudska univerza« v prihodnjih dneh več zanimivih predavanj. V petek, dne 20. nov. bo realni prof. g. Bogo Teply nadaljeval predavanje o razvoju slovenske proze. Pradavatelj je pri prvem predavanju, ki je v njem oertal zlasti proze Slomška in Trdine, dosegel lep uspeh. V drugem delu predavanja bo orisal Franceta Levstika in realistične slovenske pripovednike. — V ponedeljek, dne 23. nov. pa je na programu »Ljudske univerze« tretji večer Cikla »Zgodovina slovenske pesmi«. Prva dva večera, ki sta obsegala dobo od Trubarja do leta 1901, je sprejelo občinstvo s splošnim priznanjem. Tretji večer bo posvečen modernim solopesmi. Po uvodnem predavanju marljivega raziskovalca naše glasbene preteklosti g. prof. Družovića bosta gospa Družovičeva in gospod Burja zapela pesmi skladateljev Lajovic, Kreka, Skrjanca, Kogoj, Adamiča, Ostrea, Savina in drugih. Priporočamo občinstvu, da posebe v kar največjem številu skrbno pripravljen kulturne prireditve »Ljudske univerze«.

Občni zbor profesorskega društva se je vršil 8. t. m. Dočim n. pr. v Ljubljani tvorijo vsak srednješolski zavod zase že poseben pododbor splošnega profesorskega društva (s sedežem v Belgradu), so vsi profesorji v Mariboru združeni ne glede na zavode v en pododbor, ki je torej i številno i vplivno pomemben in je mogel na stanovskem in šolskem polju nastopati iniciativno. V najbližji bodočnosti ga čakajo posebno važne naloge, ker moramo priti do svojega srednjšolskega zakona. Zato se je na občnem zboru sklenilo, da se naj vrste članov izpolnijo in ozko strnjajo, ter nadalje, da se bodo osnovali ožji strokovni odseki, ki naj presojajo in zastopajo ožje in

Narodna enciklopedija SHS.

(5. 5v. Ciril i Metodije — Drenica.)

V razmeroma kratkem presledku je četrtemu zvezku sledil peti, v katerem se nadaljuje in konča obširen članek o sv. bratih Cirilu in Metodu, ki ga je napisal F. Grivec. Tudi sicer prinaša ta zvezek par obširnih člankov, ki jih človek bere z zanimanjem. Taki so n. pr. o Dalmaciji, Dalmatinčih, dalmatinski pravoslavni cerkvi, o demokratski stranki (avtor J. Prodanovič), diplomatski službi, Draču. Obširen članek je posvečen Dubropljski bitki, s katero se je razbila solunska fronta; človek bere z napetim zanimanjem strokovni opis tega začetka konca svetovne vojne. Obširen članek je posvečen mladinski književnosti (pisec M. Sevič), za enkrat samo srbohrvaški; članek o slovenski se objavlja za dodatek. Dejstvo, da so sprejeti v vrsto gesel tudi psevdonimi, je, kolikor moremo presoditi, novost; vsekakor je znamenje napredka in vredno pohvale.

Ce napišemo v sledečem par kritičnih pripomb k nekaterim člankom, nas pri tem, kar smo že ponovno poudarjali, ne vodi drug namen, ko da s svoje strani poskrbimo za to, da bo delo čim boljše. Več oči več vidi in kar se je v enem zvezku zagrešilo, se v drugem lahko popravi.

Članek o Danteju preseneli človeka že na prvi pogled. V literaturi navaja samo »Brunelli« in programu zadarske talijanske gimnazije, školska godina 1898-99, toda iz tega citata človek ne izve, o čem je Brunelli tam pisal: ali o Danteju na sploh, ali o Jugoslovanih v njegovem delu — in v katerem jeziku. Neodpustno pa je, da ej pisec (V. Vitezica) popolnoma zamolčal naše prevode iz Danteja, srbohrvaške in slovenske, ves ostali material v naših jezikih, ki govori o Danteju, da o Dantejevih vplivih v naših literaturah (in pri slikarjih) sploh ne govorim. Človek razmišlja, ali je pisec ta literatura sploh znana, ali pa je mogoče nalašč zamolčal. Bodi kakorkoli, vsak način je ta članek vzor člančiča, kakršen bi ne smel biti.

Pod geslom »deklaracija« se govori samo o deklaraciji, s katero je srbska vlada v marcu 1909 izdala svoj desintereseement ob aneksijski Bosne in Hercegovine, popolnoma pa je zamolčana »majniška deklaracija«. Tukaj je pač eno, kako n. pr. o njeni pomembnosti ali nepomembnosti sodi uredništvo. Občinstvo, do katerega se s svojim delom obrača, ima pravico zahtevati, da se tak akt vsaj registrira.

O dr. Fr. Dergancu piše enciklopedija sledeče: »Pjesme za omladino objavljiva je, zajedno s Nikom Zupančičem, u Beču, u reviji Jug.« Tega pač dr. Ivan Prijatelj, ki je na koncu članka podpisal, ni zagrešil. Tukaj imamo lahko dvojce: ali samovoljno, brez smisla opravljeno »adaptacijo« članka, ki jo je izvršila za piščevim hrbtom redakcija, ali pa malomarno korekturo. Ne eno ne drugo bi se ne smelo zgoditi, ker je na kvar kvalitete enciklopedije.

Članek »Dijalekti srpsko-hrvatskog jezika« je napisal dr. A. Belič, ki na koncu v literaturi citira samo dve svoji deli, kakor da se pri nas ni nihče drugi pečal z raziskavanjem naših narečij, kakor samo on. Ko pa imamo že o sami kajkavščini obsežno monografijo v ruskem jeziku od Lukjanenka (že iz l. 1905!) Povrh pa ti dve njegovi deli govorita tudi nekaj popolnoma drugega, ko je zapisano tukaj. Tam mu je bila kajkavščina slovenskosrbska mešanica s slovensko podlago, tukaj našteva med srbskohrvatskimi dijalekti tudi kajkavščino (slovensko in hrvaško). In zakaj je zamolčal veliko Rešetarjevo monografijo o štokavščini? — O slovenskih narečjih ni niti besedice, niti objube, da se bodo obdelali v »Dodatku«. In vendar je isti Belič zapisal v Južnoslov filologu (IV, 239): »Ja mislim, da se slobodno može tvrditi, da nema nijednog slavenskog naroda kod kojega bi na tako malom prostoru vladalo toliko dijalekatsko šarenilo kao u Slovenaca...«

Človek se začudi, ko najde že med »De« članek »Direktorije pošta i telegrafa«, ki bi jih pričel koval opisane šele v skupnem članku »Pošta«. In takol za njimi sledijo »direktorije«, neke vrste kri-

žanke domače in ameriške trte. Pri nas imamo toliko raznih direktelj in direktorjev, da se človek zaman povprašuje, zakaj sta ravno ti dve skupini preložitelj s posebnimi članki. No, enciklopedija skrbi tudi za humor.

Pod geslom »Dolenjski« je opisan vzhodni najlji del Slovenskih gor, o kranjski Dolenjski, ki je mnogo bolj važna in bolj znana, pa ni ne duha ne sluha. Sicer pa tudi oblika ni pravilna: glasiti bi se moralo »Doljansko«. Enako pomanjkljivo znanje geografije zapadnega dela naše kraljevine razodevajo pisec (Pavle Vujić) tudi v članku o »dravskem polju«, ki po njegovem leži med mestoma »Lansica i Ormuš« in po katerem tečeta rečici »Pulstad i Devina«.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek, 20. nov.: Zaprtlo.
Sobota, 21. nov.: »Zanetiljivka« Red D.
Nedelja, 22. nov. ob 15: »Kripan mlajši«. Izven. — Ob 20: »Pegiva narodova sreca«. Izven.
Ponedeljek, 23. nov.: »Za narodov blagor« Red B.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Petek, 20. nov.: Zaprtlo.
Sobota, 21. nov.: »Orfej v podzemlju«. Izven.
Nedelja, 22. nov.: Zaprtlo. (Gostovanje v Celju.)
Ponedeljek, 23. nov.: Zaprtlo.

Orfej v podzemlju. Kar je Dunajčanom Strauss »Netopir«, to je Parižanom »Orfej« v podzemlju. To delo je uglasbil Jakovs Offenbach, eden najbolj znanih in najprijetnejših francoskih komponistov. Svoje delo je nazival sam skladatelj opera-buffa. To ime to delo tudi v resnici zasluži in to v sled svoje lepe, čeprav vesele in lahke glasbe. Vsebinska sama je polna zdravega humorja, ki je

Narodno gledališče v Mariboru.

Petek, 20. nov.: Zaprtlo.
Sobota, 21. nov. ob 20. uri: »Gorenjski slavček«. D. Kuponi.
Nedelja, 22. nov. ob 15 uri: Slomšek-Krekova proslava.

terese svoje stroke. — Za predsednika je bil izvoljen gimn. ravnatelj Dr. Josip Tomina; za odbornike profesorji: dr. Anton Dolar, F. Gasparin, V. Gruntar, dr. Adolf Perovnik, dr. R. Perhace, Jos. Pirnat, dr. Fr. Rostohar, dr. P. Strmšek. Preglednika računov sta rav. M. Dolenec in nadz. I. Vrščaj. — Dosedanjemu predsedniku dr. Adolfu Perovniku, ki je kot oblastni nadzornik odložil svoje predsedništvo, se je izrekla zahvala za skrbno delovanje.

Knjižnica Prosvetne zveze je odprta vsaki dan od 9—12 in od 15—18. — Ponedeljek in četrtek tudi od 18—19. Ob nedeljah od 11 do 12. — Knjižnica je prešla zopet mnogo novih knjig. Pristojbina je malenkostna.

Himen. V nedeljo, 15. novembra se je poročil g. profesor Fr. Baš v Mariboru z gospd. Gelko Krašovic iz St. Jurja ob Taboru. Obilo sreče!

Vlom ra Teznu. V gostilniške prostore Ivana Fajdice v Teznu je bilo vlomljeno in pokradena moška obleka, kožuhočnost plašč, razna druga moška in ženska oblačila, en bankovec za 1000 Din, pet po 100 Din, nekaj vina in natakari 300 Din gotovine. Vlomilci so povzročili skupne škodo 13.965 Din. Po ugotovitvah so bili vlomilci štirje moški, in sicer dva male in dva velike postave, od katerih eden je bil oborožen s samokresom in je pri odhodu po Ptujski cesti oddal par strelcov.

Nova železniška zveza Maribor-Zagreb.

Okrajni zastop v Pluju in Rogatecu, kakor tudi vse občine med Pragerskem in Rogatecem, so vložile preko velikega župana v Mariboru prošnjo na prometno ministrstvo v Belgradu, da prouči projekt o zgradbi nove železnice od postaje Pragersko do Rogatec. Kakor znano, se ima v najkrajšem času pričeti z zgradbo železnice Krapina-Rogatec. Premogovna družba Adolfov-Hrastovec je že zgradila normalno železnico v dolžini okroglo 6 km od Pragerskega do svojega premogovnika v Medvedcah t. j. v smeri Pragersko-Rogatec. Od premogovnika v Medvedcah do Rogatec, kjer bi se spojila nova železnica s progo Rogatec-Krapina-Zagreb, je samo še okroglo 16 km razdalja. Železnica bi tekla preko ptujkega polja, mimo Ptujke gore čez občino Majšperk, Stopercer ob vznožju Dončke gore.

Železnica bi spajala dve važni progii Maribor-Ljubljana in Varaždin-Zagreb. Zveza iz Maribora do Zagreba po novi progii bi bila za 55 km krajša, kakor je sedanja zveza preko Zidnega mosta, oz. za 80 km krajša kakor ona preko Čakovca.

Nova proga Pragersko-Maribor-Krapina-Zagreb bi zblížala gospodarsko zlasti mariborsko oblast in sploh severno Slovenijo s Hrvaško in njenim glavnim mestom. Prometu bi se odprli novi kraji med Pragerskim in Rogatecem, v katerih se nahajajo bogate zaloge lesa, premoga itd. Uverjeni smo, da bo javnost začela akcijo z veseljem pozdravila, naše poslance pa prosimo, da se zavzamejo v Belgradu za ugodno rešitev.

Iz Trbovelj.

Slovesna otvoritev ljudske visoke šole. Hvalevredna je misel ustanoviti ljudsko visoko šolo, kakor jo imajo v Ljubljani in Mariboru. Tudi v Trbovljah bi se dala takim potem med delavstvom z ozirom na njegovo kulturno izobrazbo veliko doseči. Pa že otvoritev te ljudske visoke šole nam je pokazala, da bo ta visoka šola, ne kakor je bila zamisljena popolnoma nadstrankarska, temveč samo nekažno nadaljevanje lanskim predavanjem Podbevška in še par drugih, ki so predavali v imenu »Zveze kulturnih društev«. Samo drugo firmo so dali celemu načrtu, pa nekaj takih

Glaska.

Komorni kvartet Zika, ki nastopi v Ljubljani v ponedeljek dne 23. t. m. ob 20. uri zvečer v Unionski dvorani, izvala na tem svojem koncertu sledeče točke: 1. Lhotka: Godalni kvartet v 1. stavku. Kompozit Lhotka je rektor zagrebške muzikalne akademije ter priznan zborovski in simfonijski skladatelj. Pred par leti je bil dirigent pevskega zbora Lisinski, ki se je pod njegovim vodstvom povzpela na prvo mesto v naši kraljevini. Drugo točko sporeda tvorijo kvartet češkega komponista Janáčka, katerega delo je inspirirano po Tolstaja Kreutzerjevi sonati. Ta kvartet se je privrkal javno izvajal na mednarodnem glasbenem festivalu v Benetkah meseca septembra t. l. Sklepno točko sporeda tvorijo znameniti Brezjevi godni kvartet v es-duru, katerega pristevajo glasbeniki med najinteresnejših dela komorne glasbe e literature. Vsi trije kvarteti se privrkal javno izvajajo v Ljubljani. Prepričani smo, da jih bodo izvajali Zikovi tako, kakor so to dolžni svojem mednarodnemu slovesu, katerega uživajo. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjigarni.

Prosvetne prireditve.

Ljudski oder v Šmartnem pri Litiji priredi v soboto dne 21. t. m. ob osmih zvečer v neveljo dne 22. t. m. ob treh popoldne veseloigro iz sedanjih časov »Veleturist«. Predstava traja dve uri.

Ljudski oder v Radovljici vprizori v nedeljo dne 22. t. m. ob 8 zvečer in ponedelje dne 23. novembra ob pol 4 pop. Petrovičev »Mrače, drama v treh dejanjih. Vselina je zajeta iz dveh nesrečnih družin v času vojne, ki je zahtevala v življenju dobrega sina in moža, kateri se vrne kot slepec žalostni materi in razuzdani ženi. Zena in slepec sta ga pripravila na nesrečno pot prosjanja. Vloge so v dobrih močeh in obeta biti uspeh dober. Vstopnice so v predprodaji v Ugovini Kmetijske zadruge in Radovljici.

ljudi so vzeli v kuratorij (to je odbor, ki vodi ljudsko visoko šolo), s katerimi hočejo dati visoki šoli brezbarvno lice. Otvoril je visoko šolo tajnik kuratorija g. Podbevšek. Besedo je nato dobil predsednik Zveze kulturnih društev g. Jug. Javno je izpovedal, da je ljudska visoka šola ustanovljena pod okriljem »Zveze kulturnih društev«. Tudi »Seznam predavanj«, ki ga je izdala najbrž »Zveza kulturnih društev«, ne pa kuratorij ljudske visoke šole v Trbovljah, nam dokazuje z navedbo odloka, da je bil kuratorij imenovan od »Zveze kulturnih društev«; torej ni samostojen in nadstrankarski. Radi nas lahko ima »Zveza kulturnih društev« v Trbovljah visoko šolo, toda dajte tej visoki šoli pošten svoj pečat, ne pa navidezno brezbarvne. Sledilo je predavanje ing. P. Vrbiča o »Premogu in nastanku premogovega ležišča«. Predavanje je bilo vsled premnogih tuč, ki jih je rabil predavatelj težko razumljivo za preprosto ljudstvo. Zato se k debati niso oglasili drugi, kakor tisti, ki so sami več ali manj to snov študirali. O predavanjih, ki so še na sporedu, bomo pa še spregovorili. — Udeležence.

»Vatikan in Jugosloveni v Italiji«.

Veseli nas, da je »Jutro« z dne 18. t. m. moralo priznati naš dokaz v beležkah »Vatikan in Jugosloveni v Italiji«, da je Vatikan zavzel nepristransko stališče napram slovenskim in hrvaškim duhovnikom ter pravcam našega naroda v Italiji. Na vprašanje: »Ako je to res, zakaj pa papež ni branil škofa Bartolomasija? in: »Zakaj je Bartolomasi zamenj zastavil svojo škofovsko avtoriteto pri Mussoliniju, ampak tudi pri Vatikanu?«, odgovarja papež Benedikt XV. v svojem, za Slovence zgodovinskim pismu z dne 2. avgusta 1921, napisanem v »Edinosti«: »Oh, da bi ne bil tako nenaraven položaj sv. stolice! — Razmere, v katerih živimo, so pač take, da zabranjujejo, da bi prišel Naš glas do onih, ki bi morali braniti svobodo svete službe in šteti nedotakljivost vseh naših sinov, ki so bili s silo oropani svojih pastirjev.« Ali je hotel Vatikan napovedati oboroženo vojsko Mussoliniju?

Na vprašanje »zakaj Vatikan ni poslal slovenskih duhovnikov za slovenske župnije?« odgovarjamo: Zato, ker jih ni imel in ker jih je po odbitju opciji fašistska vlada z oboroženo silo poglajala čez mejo v Jugoslavijo. Ta nasilni čin pa je posledica rapalske pogodbe.

Zakaj izgnanih duhovnikov ljubljanski škof ni nastanil na svojem veleposelstvu v Gorjem gradu? — Sporočamo na to neumno vprašanje, da je te duhovnike dolžna dostojljanska fašistska vlada sistematično v nasilju nasilno menasae vsrškega zaklada in ne na škofova veleposelstva. Upravo tega je prevzela po mirovni pogodbi država in ne ljubljanski škof.

Kolkovanje šolskih naznanil in odpustnic.

Na vrsto vprašanj, ali so starši dolžni vzeti za otroke na osnovni šoli šol. naznanila in odpustnice in ali se mora za te listine plačati taksa, smo se v stvari informirali pri strokovnjaku, ki nam je takole odgovoril:

Po § 89. dok. šol. in učnega reda mora šolsko vodstvo izdajati otrokom osnovnih šol šolska naznanila. (Oblika je brez pomena za presojo vprašanja Op. poroč.). Otroci jih morajo pokazati in dati staršem ali njih namestnikom. Ako bi razrednik imel pomisleke proti izročitvi naznanila otroku samemu, ga more poslati uradno staršem ali njih namestnikom.

Iz tega bi sledilo, da so šolska naznanila akti, ki jih izdajajo šolska oblastva po svoji uradni dolžnosti (ex offio), saj zanje nihče ne prosi in šolsko vodstvo jih mora izdati. Tudi druge listine, dobe stranke od uradov brez kolka, n. pr. razna vabila, opomine, odločbe itd., za katere stranke ni prosila.

Zdi se, da šolska oblast tega ni predložila finančni oblasti, sicer bi bila morala ta upoštevati, ko takšni zakon šolskih naznanil nikjer ne omenja, načelo § 102 dok. šol. in uč. reda, da so šolska naznanila kolka prosta.

V nasprotnem slučaju imamo opraviti namreč z jasno kršitvijo čl. 16. vidovdanske ustave, ki pravi, da se državni pouk daje brez vsakih pristojbin. Izdajanje in sprejemanje šolskih naznanil je za šolsko vodstvo in starše obvezno, torej je šolsko naznanilo bistveno vezano z državnim šolskim poukom ter se ne more ločiti od njega, zato ne gre, da bi šolska oblast zahtevala za ta svoj državni pouk bistveni upravni akt državno takso. Ako bi to načelo ne obveljalo, bi moralo obveljati načelo, da starši sprejemanje šolskih naznanil, če zanje ne prosijo, lahko odklanjajo, kar bi bilo v nasprotju z dolžnostjo § 89 dok. šol. in učnega reda.

Iz § 89 pa je itak razvidno, da so šolska naznanila uradna obvestila staršem o šolskem uspehu njihovih otrok in nujna posledica dolžnosti šolske oblasti, da sama uradoma skrbi, da se otroci uče v predmetih osnovne šole. Če razredna smera ne morejo šolska naznanila spadati med listine, za katere je treba plačati takso po tarifni postavki 3 in 4, čl. 10. taksnega zakona. — Pripomniti mi je, da so od takse izrečno izvzeta celo zdravniška spričevala šolskim otrokom za opravičilo izostanka iz šole!

Ker pa je šolska oblast sporazumno s finančno oblastjo odredila, da se morajo šolska naznanila kolkovati — kar smatramo, kakor rečeno, za nerazumno! — se morejo otroci ubožnih staršev poslužiti ubožnostne pravice čl. 5. toč. 6. taksnega zakona, ako predložijo po čl. 6. toč. 2. istega zakona nekolikavno potrjeno pristojno občino, da ne plačujejo več nego 10 Din neposrednega davka. Takim otrokom se mora šolsko naznanilo izročiti brez kolka.

Priporočamo pa, da bi kdo v konkretnem slučaju opozoril šolsko in finančno oblast na zgoraj navedene razloge in na postopanje, ki je po našem mnenju nerazumno.

Glede odpustnic določa § 95 dok. šol. in učnega reda, da dobe odpustnice otroci, ki so dosegli določeno starost in imajo predpisane najpotrebnejše

vednosti iz veronauka, čitanja, pisanja in računstva. Nikjer ni določeno, da jo morajo vzeti. Dasi smo mnenja, da je ta listina tudi uradna (ex offio) izdana listina in bi se morala izdajati brez pristojbin, vendar to ni tako jasno, kakor pri šolskem naznanilu. Odpustnica je uradna listina, ki jo normalno daje šolska oblast brez prošnje; s tem odveže otroka od osnovne šolske obveznosti, tako da otrok ne more drugače še nadalje v šolo, tudi če bi hotel, kakor na izrečno prošnjo in če ta bi se uslišala le v redkih slučajih. V svojem prvotnem namenu potemtakem odpustnica ni potrdilo, da je otrok šolo dovršil in nekaj zna, temveč uradni akt o odvzeli od šolske dolžnosti. To, da se odpustnica pozneje v življenju zelo potrebuje, po našem mnenju še ni dovolj za terjanje pristojbin; staršem pa svetujemo, naj njihovi otroci odpustnice jemljejo, ubožni naj se poslužujejo ubožnostne pravice čl. 5. toč. 6. taksnega zakona.

Drugače pa stoji stvar, ako kdo želi duplikate ali prepise teh listin, ali vzame odpustnico tekmo šolskega leta — ta mora plačati kolek, ker se listina izdaja na njegovo željo.

Pomiloščenje za vojaške krivce.

Zagrebske »Narodne Novine« z dne 18. t. m. objavljajo kraljev ukaz o pomiloščenju vojaških krivcev. Pomiloščenje velja: 1. za zločine, predvidene v § 44. voj. kaz. zak., izvršene do dneva tega ukaza, kakor tudi v onih slučajih, če se krivci sami javijo najdalje do 1. jan. 1926.; 2. za zločine, predvidene v § 57. v zvezi s § 58. voj. kaz. zak. in v § 63. v zvezi s § 64. in 67. voj. kaz. zak. (samovoljna oddaljitve, beg in dogovorni beg), izvršene v času od 21. okt. 1923. pa do 10. nov. 1925. Pomiloščenje velja samo v tistih slučajih, v katerih so se krivci sami vrnili v svoje komande ali pa se v svrhu vrnitve prijavili vojaškim ali civilnim oblastem.

Donisi.

Na Zvirčnem pri Hinjah se je vršila na Martinovo nedeljo poljudacija in slovesna otvoritev nove šolskega poslopja. K slovesnosti se je poleg uradne komisije zbralo tudi obilo učiteljskega iz cellega okraja. Nova šola je krasna, po narodnih doljenjskih motljivih izvršena stavba. Žal le, da je glede stanovanjskih prostorov premalo praktična. Na vsak način pa je to sedaj najlepša enorazrednica v okraju, a tudi najdražja. Saj bo stala z njo opravo vred okoli dva milijona kron. In to bo morala plačati občina Zvirčberk za eno samo vasil! Ni čudno, če se je občina toliko časa otepal za nove stavbe, zlasti še, ker je med vojsko okrajni šolski svet ves za to šolo že nabrali fond vtniki in vojno posojilo in to brez vednosti in seveda brez dovoljenja občine in kraljeve šolskega sveta. Če se je torej takrat šolska oblast postavila na stališče, da zidanje nove šole ni tako nujno, da se ne bi mogel porabiti stavbeni fond, potem je bilo gotovo tudi sedaj opravljeno stališče občine, ki je zahtevala naj se z zidavo potaka toliko časa, da se po letnih obrokih nabere nov stavbeni fond. Šolska oblast pa je zlasti pod nadzornikom Matkom zidanje forsirala in tako dosegla, da se je zidalo neprimerno drago. Ko bi se le eno leto še potrpelo z zidavo zaslon šole, bi se nova zidala gotovo polovico ceneje. Zato za občino dan otvoritve ni bil prav nič vesel, kar je pokazal tudi g. župan s tem, da se slovesnosti ni udeležil, in to je občinstvo zelo opazilo. Tudi to je naredilo na ljudi zelo mučen vtis, da se otvoritev ni izvršila z blagoslovitvijo šole, kakor je bilo to doslej povsod navada, ampak je po službi božji, ki jo je opravil v zvirski podružnici g. župnik s Poloma, bila samo otvoritev, potem pa v gostilni g. Pugeljina banket za 30 oseb. Župniške duhovščine pri slovesnosti ni bilo. Šolski oblasti namreč, ki je vabila vse učiteljske okraja, se ni zdelo vredno, povabiti vsaj katerega te šole, če že g. župnika ne Sicer pa, če se blagoslov ni zdel potreben, tudi duhovščine ni bilo treba. Ljudje pa so zmanjevali z glavo, ko je g. šolski nadzornik pogošno poudaril v slavnostnem govoru, da je ta šola važna »Ej,« so dejali, »ko bi bila zares naša, bi jo mi drugače otvarjali.« In tako je kljub Martinovi nedelji, dobrem kosilu in izvršni Pugeljnovi kapljici med vso prirediteljo kakor mora težila zavest, da nekaj ne »štima«.

Vrhovlje pri Viravi. Dekliški krožek je priredil v letošnjem poletju gospodinski tečaj. Vodila je tečaj gospa Helena Černelcova, za kar se ji imenovani krožek najtopleje zahvaljuje. Prisrčno se zahvaljuje tudi vsem drugim, ki so velikodušno pomagali, da je tečaj tako lepo uspel. Bog plačaji!

Kranjska gora. V nedeljo, dne 15. nov. je priredilo tukajšnje »Prostovoljno gasilno društvo« Martinov večer v prostorih hotela Razor. Vajeni smo teh običajnih dobrotelnih prireditev. To pot pa nas je iznenadil nepričakovani uspeh godbe, ki je sodelovala pod vodstvom gospoda Antona Zavodnika. Godba sestoji po večini iz domačinov, ki je bila ustanovljena po inicijativi našeljskega gasilnega gospoda Andreja Černelca. Z ozirom na kratkodobno dvomesечно vezbanje te godbe se mora pohvalno priznati, da gospod kapelnik ni štedil s časom in da je najlepši dokaz požrtvovalnemu trudu vsesplošno odobravanje, ki je sledilo po izvajanju posameznih komadov. Obema gospodoma naj bo prvi uspeh v ponos, članom godbe pa v spodbudo k nadaljnjemu in vztrajnemu vezbanju.

Sv. Lenart v Slov. gorah. V sredo dne 18. t. m. je umrla po dolgi in mučni bolezni v mariborski bolnici gospa Marija Krenek, zapustivši moža in devet že dorašnih otrok. Rajna je bila vsled svojega blagega značaja zelo priljubljena in velika priljubljenost in podpornica revežev. Čeravno hiša raike ni bila imovita, ni bilo revežev, ki bi se praznih rok vračali od hiše. Tudi vse svoje otroke je vzgojila v krščanskem duhu in že od nekdaj je veljala družina Krenek za naravno zavezo. Ravno nekaj dni pred njeno smrtjo je nastopil najmlajši sin-otičel prvi službo. S težko prizadeto družino, v kateri je vladalo srčno krščansko življenje, mir in prava ljubezen, sočustvuje pač ves trg in nešteti, ki so jo poznali.

Učiteljski vestnik.

Koševska podružnica »Slovenske zveze zboruje dne 26. nov. t. l. v Velikih Laščah po prihodju jutranjih vlakov. Na dnevnem redu to med drugim predavanje o našem vzorniku pedagogu Slomsku. Po predavanju občni zbor. Pridite vsi!

Orlovski vestnik.

Orlovski odesk na Ježici vprizori v nedeljo dne 22. t. m. ob 3. uri pop. vesel igro v treh dejanjih »Križarska vojna«. Vse prijatelje smeja in zdrave zabave navkljudna vabi odesk.

Po svetu.

Zalostna statistika. Zadnje statistike iz Nemčije kažejo, da so svobodomiselnici tam močno napredovali. V letih 1920-23 so zgubile protestantovske cerkve 1.017.000 udov, pridobile pa okrog 66.000; zgube torej okrog 950.000 svojih vernikov. V istem času so zgubili precej tudi katoliki. Celotno število odpadov znaša 161.567, kar se pa skrči na končno število 100.000, ker je bilo mnogo konverzij. Vendar pa statistika teh zadnjih let kaže pot k boljsemu. Največje zgube so imeli katoliki l. 1920., ko je zneslo število odpadov 44.704, od tedaj pa se obetajo boljši izvidi. L. 1923. jih je odpadlo le 19.074. Zalostno sliko pa nam nudijo številni mešani zakoni. L. 1920. je bilo sklenjenih 46.205 takih zakonov; l. 1920. je število zrastle na 90.922. Med tem ko je bilo l. 1919. med 100 katoliškimi zakoni le 14,4 odstotkov takih, ki so bili sklenjeni z drugoverci, jih je bilo l. 1921. že 16. To je gotovo dejstvo, ki daje poguma nasprotnikom krščanstva. Da so protestantje toliko izgubili, je gotovo vzrok tudi v tem, ker je bilo protestantstvo preje državna vera. — (The Catholic Times.)

Ali je šport le za mlade ljudi? Na Angleškem je zadnje čase izredno mnogo mož v srednjih letih, ki so bili videti popolnoma zdravi, nenadoma umrli. Neki angleški list je seveda razpisal anketo o vzrokih. Zdravniki (angleški) na splošno trdijo, da so se ti ljudje ubili s — športom! Može pri 30, 40 letih se ne smejo toliko truditi s športom kakor dvajsetletni fantje. Upoštevati je treba tudi, da naporno pošteno delo ubija njihovo odpornost. — Torej naj starejši ljudje šport opuste? Po našem: ne! Le pretiravati nikar. In pa: šport in higiena naj delata skupaj. Šport je kakor ogenj lahko veliko koristi, v nerodnih rokah je pa lahko nevarna reč.

Šahovska partija, ki je trajala 11 let. Ernest Jackson in Mac Gregor sta začela igrati l. 1914. partijo šaha. Do izbruha svetovne vojne sta napravila šele pet potez. Med vojno sta igro nadaljevala in sicer je igral eden v Londonu, drugi v Liverpoolu. Svoje poteze sta si brzojavila. Od poteze do poteze je prešlo včasih po več tednov. Te dni sta partijo končala. Zmagal je Jackson.

Najstarejši zdravnik na svetu je bil bržkone Egiptan Sem-Hetep, ki je živel skoraj 4000 let pred Kristom. Kakor vse kaže, je užival veliko čast in ugled, zakaj njegova rakev se nahaja tik kraljevske grobnice pri sakarski piramidi blizu Memfisa. Po njegovi smrti so mu izkazovali božansko čast. Po 4000 letih je bil še Egiptčanom njegov spomin svet in po njem je dobilo ime mnogo egiptanskih bolnic.

Važen uspeh esperanta. Mednarodna konferenca držav, ki so v svetovni brzojavni uniji, ki zaseda od 1. septembra v Parizu, je prav te dni oficijelno priznala esperanto. V § 7 mednarodnega brzojavnega pravilnika, ki govori o »jasnih« besedah v brzojavnem štilu, je bil pristavljen dodatek, ki priznava esperanto enake pravice, kakršne imajo jeziki narodov. Zgodilo se je tako v smislu znanega priporočila 5. občnega zbora Zveze narodov. Francoska delegacija je dejanski sodelovala za sprejem tega sklepa. To je prvi primer, ko je v oficijelne meddržavne pogovore prišel esperanto, jezik za pomožno mednarodno govorico ter s tem dobil isto veljavo kakor narodni jeziki.

Orgle za panj. Pri popravili starih orgel v cerkvi v Stuple Barton na Angleškem so našli skoraj 80 funtov medu. Čebele so vsekako daljšo dobo neopazeno nanašale med. Čudno pri tem je to, da ni vedel za ta zaklad v orglah ne pevski zbor, ne organist. Med so si medse razdelili občinski prvaki.

Cela tovarna ladja kanarčkov za New-york. Te dni so poslali iz Liverpoola v New-york 400 velikih zabojev s kletkami, v katerih so bili kanarčki. Kanarčki bodo torej letos veliki činitelji v newyorški medi. Trgovci že sedaj pripravljajo velikansko izbero majhnih okrašenih kletk, ki imajo biti z rumenimi kanarčki najmodernejšo božično darilo.

Najvišja vzpenjača na svetu je zgradila se »aj Carreles Tin Co. v Boliviji za prevoz cinove rude v plavž. Rudnik leži na vzvodni pobočju And blizu izviru Amaraonske reke, v višini 4570—5200 m. Vzpenjača je dolga 7,6 km in sega do 4900 m nadmorske višine.

Poštni vestnik.

Razpisane poštne službe. V Črni pri Prevaljah, Mežici, Rogaševcih in Toplicah pri Novem mestu je razpisano poštarsko mesto; na Raki, pri Sv. Petru pod Svetimi gorami, v Jesenicah ob Savi, Radomlju, pri Sv. Urbanu poleg Ptuja, v Jurklostru, Trzinu in Kokri pa odpraviško mesto. Prošnje je vložiti v teku 14 dni pri poštnem ravnateljstvu v Ljubljani.

Ovitki za denarna pisma. Ministrstvo je izdalo nove ovitke (kuverte) za vrednostna pisma v dveh različnih velikostih in sicer se večje v razsežnosti 15×25, manjše pa v razsežnosti 12½×17. Ovitki večjega formata se po 75 par, ovitki manjšega formata pa po 50 par.

Kupujte srečke

Dij. podp. društva v Ljubljani!

Protestni shod posestnikov v Zagorju proti previsokim davkom.

Pred kratkim se je vršil v Zagorju ob Savi protestni shod posestnikov iz Zagorja in sosednih občin proti previsokim davkom. Kljub najslabšemu vremenu in takrat vršeči se zaprisegi vojakov je bila udeležba posestnikov na shodu tako velika, da so bili vsi prostori g. T. Koprivca popolnoma zasedeni.

Na shodu je poročal obširno in temeljito o raznih davčnih sistemih v naši državi Zvezin predsednik g. Frelj iz Ljubljane, ki je v številkah dokazal, kako visoka je obremenitev davkoplačevalcev v Sloveniji v primeri z onimi v drugih pokrajinah in ki ni zlasti v nobeni primeri z davki v Srbiji. Obširneje je razlagal hišno-najemniški in dohodniški davek, od katerih je prvi v Srbiji zelo minimalen, drugega pa niti ne poznajo. Zahteval je zenaženje davkov in ker ni upanja, da bi bila davčna reforma v kratkem izvedena, pa vsaj olajšave in spremembe lestvice pri dohodnini in znižanje hišne najemninskega davka, ki naj znaša za vso državo 8—10 odstotkov brez bivših deželnih doklad, ki so sedaj državni pribitek.

Navzoči zborovalci so sledili izvajanjem poročevalca z največjim zanimanjem, delali ogorčene medklice ter se posamezni oglašili tudi k besedi. Od navzočih je bila podana zahteva, da za pravi pregled ne zadostuje samo davčna knjižica, temveč zahtevajo odločno zopetno napravo plačilnih nalogov, ki jih je ljubljanska delegacija brez pravega vzroka odpravila, za kar še do danes ni mogla navesti tehtnega razloga. Opravičeno so davkoplačevalci poudarjali, če moramo v Sloveniji že plačati najvišje davke, naj nam ne dela naša delegacija neprilike s tem, da nam jemlje to, kar nam je potrebno in kar nam je z zakonom zajamčeno. Slovenski davkoplačevalci smo prišli tako daleč, da smo v materialnem oziru na najslabšem, ko plačujemo največje davke, v pravnem oziru pa najbolj zapostavljeni. Davkoplačevalci so izjavljali, da naj bo že enkrat konec tega zapostavljanja po naši delegaciji.

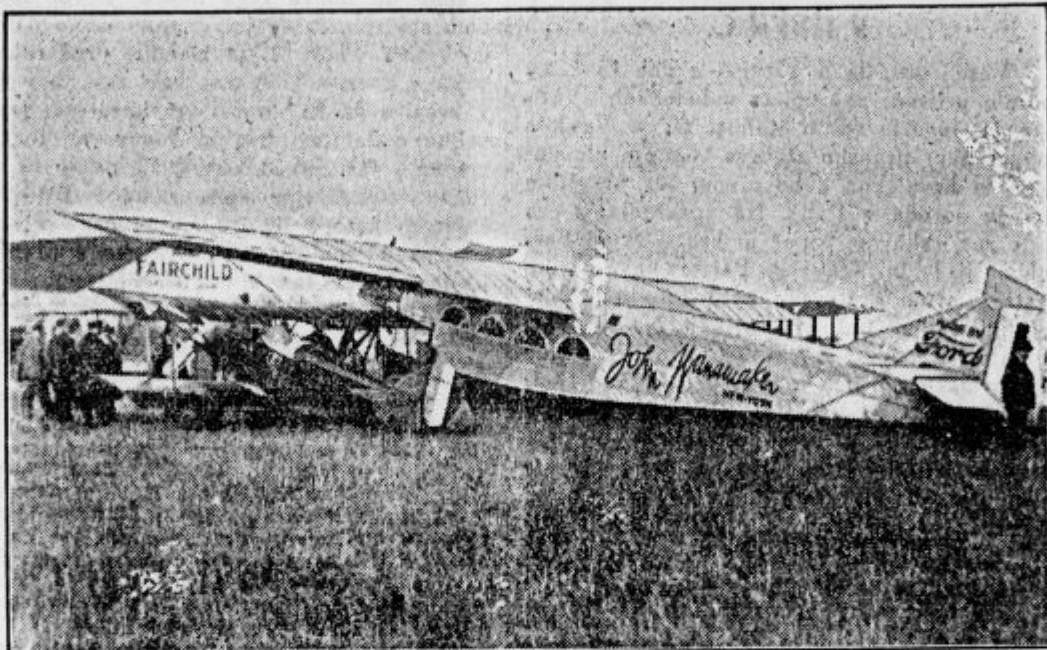
Nato se je razvila debata o raznih domačih davčnih zadevah, ker so zarubljeni skoraj vsi obrtniki in drugi davkoplačevalci in je bilo zadnjih klicanih 32 javnih dražbi. Davkoplačevalci obupujejo nad davčnim vijakom in izjavljajo, da jim preti pogin in katastrofa, ki zna imeti nedogledne posledice za vso Slovenijo in državo. Z velikim odobrjenjem in navdušenjem so se sprejele predlagane resolucije, ki odgovarjajo onim ljubljanskega velikega protestnega zbora, spopolnjene z nekaterimi drugimi zahtevami. Navzoči zborovalci so videli potrebo skupnega nastopa, da vztrajajo skupno z obrambi svojih pravic in domov, kar izvajajo najbolje v stanovski organizaciji, radi česar so sklenili, da ustanove za Zagorje in sosedne občine društvo posestnikov.

Katastrofa velike angleške podmornice »M 1«.

Vso angleško javnost je globoko pretresla od admiralitete potrjena vest, da je postala največja podmornica angleškega brodograjskega »M 1« žrtev grozne nesreče.

Cisto brez hrupa je odredila admiraliteta velike mornariške vaje, ki naj bi se vršile po 12. novembru v Atlantskem oceanu. Večina ladij naj bi odpelovala na za vaje določeni prostor iz pristanišča v Plymouthu, nekatere pa tudi iz drugih luk. »M 1« je odpelovala iz Devonporta. Nekaj ur po odhodu pa je presenetil celo brodogrje strahovit vihar. Izdali so povelje, da se zopet vrnejo v pristanišča. Po povratku so ugotovili, da se podmornica »M 1« ni vrnila.

Rešilne postaje so dajale celo noč signale, da olajšajo pogrešani ladij orientacijo, toda brez uspeha. Ladije so dobile povelje, da pogrešano podmornico poiščejo kljub strašnemu viharju, ki je še vedno razsajal. Poslušali so s posebnimi aparati, če se sliši iz globine morja kakšen ropot motorjev, toda vse zastonj. Ladije so se morale vrniti brez uspeha.

Leteča prodajalna.

Henry Ford se že delj časa bavi z graditvijo letal. Naša slika predstavlja velik aeroplan, ki je bil zgrajen v Fordovih delavnicah. Ta aeroplan je kupila slovita njujorška trgovka Wanamaker. Služil ji bo kot leteča filijalka.

Zasluzek in plače v Ameriki.

Amerika, nekdanj obljubljena dežela, dandanes ni več tisti raj, kakor si ga predstavljajo nesrečniki ali pa nezadovoljniki doma, ampak je dežela zelo krute stvarnosti in realnosti, kjer je treba trdo delati za vsakdanji zaslužek. Najbolje so dandanes plačani strokovno izobraženi delavci v tvornicah za avtomobile in letala, kjer zaslužijo po 28 do 40 dolarjev na teden. V naši valuti je to precej denarja (okoli 2000 dinarjev), pomisliti pa je treba, da se tudi cene življenjskih potreb-

Ladja je imela s seboj zraka za 36 ur in tudi dovolj živeža. Po 36 urah je admiraliteta ustavila iskanje.

Splošno sodijo, da se je pokvaril na ladiji motor pri napravi za dviganje ladje na morskopovršino. Če je temu tako, so se vsi ljudje v ladiji zadušili.

Na ladiji je bilo 69 oseb, ki jih je potegnila potopljen ladja s seboj na dnu morja.

Zastrupljena moža, hčere in sina.

V Velikem Bečkerek se je te dni pred kazenskim senatom okrožnega sodišča zagovarjala 41 letna vdova Julka Reljić radi umora svoje lastne hčerke leta 1915, drugega moža in njegovega sina. Možja je zastrupila decembra leta 1922, njegovega sina pa leto pozneje. Posluževala se je vedno arzenika.

Razprava je trajala 4 dni in je zanjo vladalo veliko zanimanje, ker je obtoženka v mestu znana in se je splošno mislilo, da ta rodbina živi srečno rodbinsko življenje. Obtoženka je vse od kraja zanikala. Le tu in tam je puščala veljati kako izpovedbo prič. Raz-

pravo je zasledovala natančno kakor njen bratitelj. Pokazala je, da ima železne živce in neupogljivo voljo. Niti smrtna obsodba, ki se je izrekla nad njo, je ni zrušila. Sodišče je smatralo za dokazana drugi in tretji slučaj.

Motiv vseh dejanj je pohlep po denarju in razkošnem življenju.

Proti razsodbi je vložen priziv tudi iz razloga, ker bi predmet spadal pred poroto, ki je bila v začetku svetovne vojske ukinjena in dosedaj še ne restituirana.

Raznoterosti.

Zanimiva kritika. Napoleon III. bi bil prav rad izvedel, kako sodi veliki zgodovinar Mommsen o njegovi knjigi »Življenje Julija Cezarja«. Mommsen pa se nikakor ni dal pripraviti do tega, da bi povedal svoje mnenje, dokler mu ga ni neki prijatelj zvičajno izsilil. Prijatelj mu je pripovedoval, da bi svojemu sinu za rojstni dan rad podaril kako dobro zgodovinsko knjigo. Vprašal je Mommsena, ali bi neki bila Napoleonova knjiga za to primerna. Mommsen malo pomislil, pa vpraša: »Koliko pa je fant star?« — »14 let,« odgovori prijatelj. »Potem mu te knjige ne dajte več v roke.« — Ali je Napoleon III. to izvedel in ali je Mommsen kaj lepo pogledal, zgodovina ne oproča.

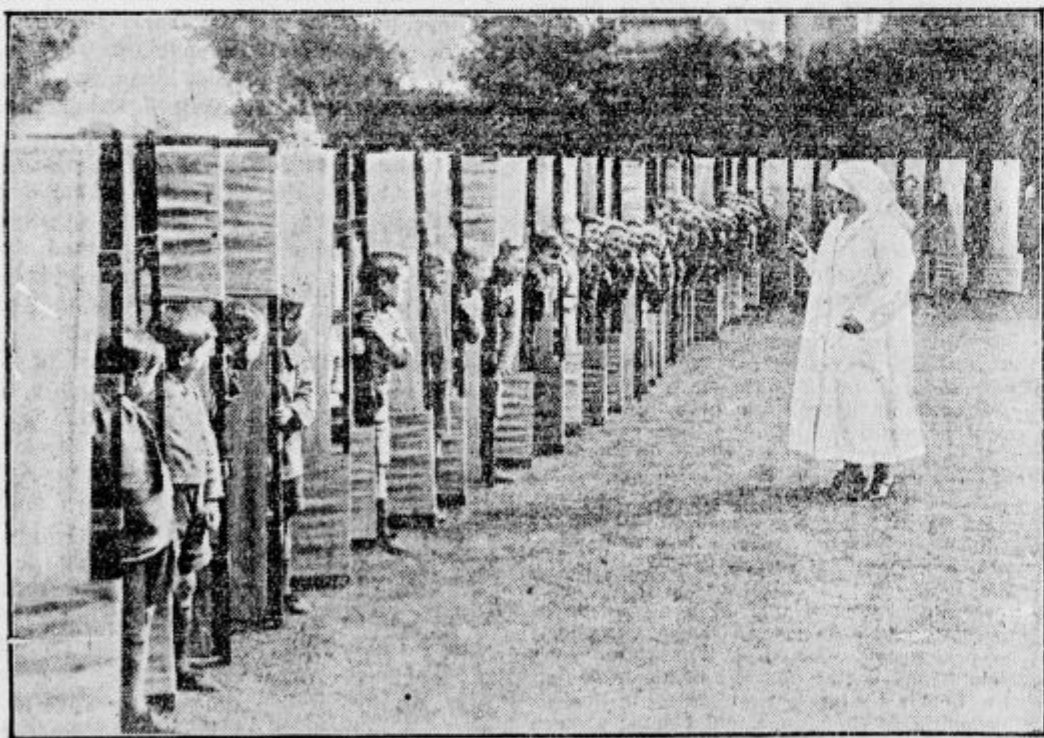
Mravlja — atlet. Če se mravlja potruji, prenese breme, ki je 800 krat težje kakor je sama. Mož, ki bi se hotel meriti z njo, bi moral nesti 50 ton, torej tovor 5 vagonov.

Kako je na Marsu? Dr. Charles John, ravnatelj observatorija Mount Wilson, trdi, da je na Marsu malo vode — polovico manj kakor na zemlji. Tudi zraka da je jako malo. Kislika je v Marsovem ozračju še za 10 odstot. manj kakor na vrhu Mount Everesta. (Kakor znano, ga je na Mount Everestu za naša pljuča premalo in si je treba pomagati z umetnim.) Toplota pa je po Johnovem mnenju na Marsu ista kakor na zemlji.

Dohodki tujkega prometa. Švici donša tujski promet letno nad 350.000.000 švicarskih frankov (3 milijarde, 850 milijonov dinarjev), torej nad 10 milijonov Din dnevno. — Nizozemska računa s 25.000.000 goldinarji (nad 500 milijonov dinarjev). — 300.000 Amerikancev pride vsako leto v Evropo; sam prevoz čez lužo jih stane 30.000.000 dolarjev (eno milijardo, 680 milijonov dinarjev), ravno toliko pa porabijo v Evropi. L. 1924. je prišlo samo v Francijo 135.000 Amerikancev in pustilo tu 200.000.000 fr. frankov (440 milijonov dinarjev).

Painlevé brez denarja. Te dni so praznovali na Francoskem in v Angliji obletnico sklepa premirja z velikimi slovesnostmi. Ugodno priliko je pa hotela izkoristiti na slavnosti v Parizu neka človekoljubna Angležinja in je stopila po končani slavnosti tudi pred francoskega ministrskega predsednika s prošnjo za skromen dar za invalide. Ko je Painlevé hotel vzeti iz žepa listnico, je opazil, da jo je pozabil. Iz zadrege ga je rešil Herriot, ki je Painlevéju posodil par frankov.

Spomni se na srečko D. P. D.!

Angleška mladina se zdravi na zraku. — Postelje spravljajo na vojaško komando.

Grob Eve blizu Damaska, kamor romajo muslimani v velikem številu.

Turistika in sport.

Nadaljevanje prvenstvenih nogometnih tekem. V nedeljo dne 22. t. m. se prvenstvena nogometna tekmovalja nadaljujejo in sicer se bo topot odigralo VI. kolo, ki je bilo, kakor znano, prekinjeno radi deževnega naliwa. Kakor v vsakem kolu tako tudi v tem nastopi nekaj ostrih nasprotnikov n. pr. Ilirija: Hermes in Primorje; Slovan: Jadran. To imel lahko stališče, ker ima nasproti sebi šibko Svobodo. Poleg prvih moštvo odigrajo prvenstvene tekme tudi rezerve. Tekme se odigrajo sledeče: ob 9 Hermes rez.: Ilirija rez., ob 10.30 Jadran: Svoboda, popoldne ob 13 ASK Primorje: SK Slovan, ob 14.30 Hermes: Ilirija. Predpoldne ob 10 na igrišču ASK Primorje: SK Slovan rez.: ASK Primorje rez.

PINEDOV POLET V AVSTRALJO IN NA JAPONSKO.

Pred kratkim se je vrnil Pinedo s svojega svetovnega poleta. Njegovo ime se bo v zgodovini aviatike zmeraj imenovalo. Polet Rim-Melbourne v Avstralijo — Tokio — Rim je daljši kakor zemelj-

ski obseg, 53.150 kilometrov napram 40.000. Pinedo jih je prevozil v 66 etapah, spremljan od mehanika Campanellija, čez kontinente in morja, čez gore in puščave, v dobrih in slabih dneh. Kriličen je bil položaj, če se je hotel polet ponoviti obupno je bilo delo, če je bilo treba popravljati stroj in motor z najenostavnejšimi sredstvi, veseli so bili dnevi, če so tuje množice navdušene spremljale drzna letavca. Aparat »Savoia« je dvokrovnik, francoski Lorraine-motor ima 450 HP. Ni bilo tako kakor pri Pelletier-u d'Olisy, ki je imel rovdov vsaj pripravljen, ki je letel slednjic z drugim motorjem in nazadnje tudi z drugim aeroplanom. Pinedo ni imel nikjer nič pripravljenega, ne benzina, ne nadomestnih delov, vrniti se je z istim strojem. Prepul je Sredozemsko morje, morje Oman, Kitajsko in Japonsko morje. Pristal je v devetih deželah, etapa je bila povprečno čez 800 km dolga.

Polet se je izvršil v treh delih: Rim—Melbourne 22.500 km, Melbourne—Tokio 12.500 km, Tokio—Rim 18.150 km. 20. aprila je Pinedo odšel, plaval je čez Bagdad, Kalkuto in Batavio in je prišel 9. junija v Melbourne. Tu je bila potrebna temeljita poprava, in je odšel 15. julija naprej čez Sidney in Manila v Tokio. Iz tel. pti je bil končan. 17. oktobra sta odplaval aviatika nazaj

čez Sanghaj, Hongkong, Bangkok, Kalkuto, Bagdad v Neapol in naio v Rim, kamor sta prišla 7. nov.

Nobena zaprka aviatikov ni ustrašila, borila sta se z viharji, kljubovali sta vetru in vremenu, letela sta tudi ponoči, če je bilo treba; večkrat sta bila vesela, če sta mogla kje v divjoti priboriti si žive žkomaj vsaj za par naslednjih ur. »Že po številu kilometrov je to eden največjih aviatičnih uspehov. Njiju polet je nekaj prav izrednega in znači doslej nedosežen rekord.« Tako piše Mittelholzer znameniti švicarski aviatik.

LAHKA ATLETIKA NA NORVEŠKEM.

Na Norveškem je padel prvi sneg. Zato je lehkootletski sezija na prostem končana in priobčimo uspehe letošnjega leta. V oklepaju poimamo norveške rekorde, če je številka v obeh slučajih ista, je bil rekord torej letos postavljen; če pa ne letos, je letnica zraven, in je bil rekord torej letos izenačen.

100 m Andersen 10.7 (10.7, 1910).
200 m Andersen 22.5 (22.3).
400 m Aarefjord 51.5 (49.2).
800 m Brunnsgaard 1:58.3 (1:55.0).
1500 m Brunnsgaard 4:02.2 (4:02.2).

5000 m Opheim 15:42.3 (14:59.0).
10.000 m Badendock 32:35.2 (31:55.9).
110 m staje Larsen 15.3 (15.3).
400 m staje Valstad 57.9 (56.9).
Skok v daljavo Anstad 7.45 (7.45), otenen skandin. rekord).
Skok v višino Helgesen 1.913 (1.913).
Skok ob palici Hoff 4.252 (4.252, obenem svetovni rekord).
Krogla Traudem 13.81 (13.81).
Diskos Ashildt 45.36 (45.36).
Kopje Sunde 66.08 (66.08).
Kladivo Johnsen 43.49 (43.49).
Hoff je skočil v Parizu tudi že 7.57 m da'ed. Njegova sta tudi norveška rekorda na 400 in 500 metrov.

Na višku

moderne konfekcije je naša zimska založba oblek in ulstrov po najnižjih cenah.

JOS. ROJINA — Ljubljana.

Gospodarstvo.

Rudarska in topilniška produkcija Slovenije.

Svinčena ruda. V mesecu septembru t. l. je znašala produkcija svinčene rude v Sloveniji 1220 ton (avgusta 1228 ton). Mežiški rudnik je v septembru produciral 1203 tone (v avgustu 1228), litijski pa 17 ton (v avgustu —). V obeh rudnikih je bilo zaposlenih 1265 delavcev (v avgustu 1270); od tega odpade na Mežico 1219 (v avgustu 1230), na Litijo pa 46 delavcev (v avgustu 40).

Cinkova in železna ruda. V mesecu septembru je bilo v Mežici nakopanih 62 ton cinkove rude (v avgustu 70 ton). Delavstvo je všteto pri svinčeni rudnikih. — V septembru je bilo v rudniku Tovarne kemičnih izdelkov v Hrastniku nakopanih z 1 delavcem 21 ton železne rude.

Svinac. Svinčarni v Litiji in Žerjavu sta v septembru t. l. natopili 1276 ton (v avgustu 1014 ton) in sicer litijska 289 ton (v avgustu —), topilnica v Žerjavu pa 987 ton (v avgustu 1014 ton). Delavcev je bilo zaposlenih v Litiji 90 (v avgustu 76), v Žerjavu pa 258 (v avgustu 259).

Cink. V cinkarni v Celju je znašala produkcija cinka v septembru 328 ton (v avgustu 299 ton). V cinkarni je bilo v septembru 1925. zaposlenih 193 delavcev (v avgustu 203).

Zveza tovarov za kis v Jugoslaviji. Dne 25. oktobra t. l. se je vršila v Belgradu ustanovna skupščina tovarnarjev kisa iz cele države. Na tej skupščini je bil izvoljen za predsednika g. Bernard Farkaš iz Beograda, ravnatelj tvornice špirita, I. F. Všetec d. d., za podpredsednika pa g. Jernej Jelenič, tovarnar iz Ljubljane. Sedež Zveze je v Belgradu. Namen Zveze je enoten nastop v vprašanju prepovedi prodaje grom esence in organizacija dobave surovin za to industrijsko panogo.

Proslava 75letnice praške Trgovske zbornice. V četrtek, dne 18. t. m. se je vršila v Pragi slovesna proslava 75letnice praške Trgovske zbornice. Pri proslavi so bili zastopani tudi naši gospodarski krogi: ljubljansko zbornico za trgovino, obrt in industrijo zastopala njen tajnik g. I. Mohorič, zagrebško trgovsko in obrtniško zbornico pa večja delegacija.

Uzance za trgovino s sladkorjem in kavo na ljubljanski borzi. V četrtek, dne 19. t. m. je bila v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo anketa za določitev uzanc za trgovino s sladkorjem in kavo na ljubljanski borzi za blago in vrednote. Na anketi, ki jo je vodil zbornični tajnik g. dr. I. Pless in katere se je udeležil poleg interesentov tudi tajnik borze g. M. Dobrila, je bil red giban načrt uzanc, ki se predložijo ministrstvu trgovine in industrije v odobritev.

Borze.

Dne 19. novembra 1925.

Denar.

Zagreb, Berlin 13.388 (13.388 — 13.382) — 13.382
Italija 2.243 — 2.267 (2.235 — 2.270), London 272.66 — 274.66 (272.64 — 274.64), New York 56.09 — 56.09 (56.225 — 56.825), Pariz 223 — 227, Praga 106.15 — 108.45 (106.50 — 108.50), Dunaj 7.908 — 8.008 (7.905 — 8.008), Curih 10.854 — 10.934 (10.85 — 10.93), Amsterdam 22.60 — 22.80.
Curih, Belgrad 9.20 (9.20), Budimpešta 72.70, Berlin 123.50, Italija 20.70 (20.70), London 27.125 (25.14), New York 518.625 (518.60), Pariz 20.55 (20.82), Praga 15.375, Dunaj 73.10, Atene 7, Baka-

rešt 237.50, Sofija 377.50, Carigrad 200, Varšava 77, Bruselj 23.525, Madrid 73.95, Stockholm 138.75, Oslo 100, Kopenhagen 129.50.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.5475, Kočanj 177, London 34.34, Milan 28.29, New York 708.45, Pariz 28, Varšava 102.65. Valute: dolarji 709.25, angleški funt 34.28, dinar 12.50, češkoslovaška kruna 20.98, Praga. Devize: Lira 134.875, Zagreb 59.96, Pariz 134, London 168.55, New York 99.75.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 75.50 — 77, vojna odškodnina 310 — 313, zastavni listi 20 — 22, kom. zadolžnice 20 — 22, Celjska 200 — 204, Ljublj. kredit. 210 den., Merkantila 100 — 102, zaklj. 100, Prastredion 955 bl., Kred. zavod 175 — 185, Strojne 123 den., Trbovlje 342 bl., Vevče 120 — 125, Stavbna 100 — 110, Sešir 145 — 152.

Zagreb. 7% invest. posoj. 74.50 — 77, vojna odškodnina 307 — 308, invest. 305 — 307, dec. 309 — 311, Hrv. esk. 120 — 121, Kred. 135 — 138, Hipobanka 65 — 66, Jugobanka 109 — 110, Prastredion 950 — 955, Ljublj. kreditna 210 den., Slavenska 50 — 51, Srp. ska 144 — 146, Eksploatacija 48 bl., Sečera 580 bl., Nihag 39 bl., Gutmann 375 — 380, Slavex 155 bl., Slavonija 42 — 43, Trbovlje 340 bl., Vevče 120 — 125, Dunaj. Don.-sav. sk. jadr. 625, Zivno 785, Al. pine 283, Greinitz 135, Kranjska industrijska 320, Trbovlje 419, Leykam 155, Hipobanka 80, Mundus 912, Slavonija 52.

Blago.

Ljubljana. Les: Trami 5-6, po 7 m. 6-7, 9-11 po 9 m, fco meja 2 vag. 370 — 370, zaklj. 370, bukova drva, ogledana, fco nakl. post. 6 vag. 21 — 21, zaklj. 21, bukova drva, suha, zdrava, fco nakl. post. 6 vag. 21 — 21, bukova drva, meterska, napol suha, fco nakl. post. 17.75 bl., trami monte, po notl. dobava do konca februarja 1926, naloženi po predpisu kupca, fco vag. nakl. post. 237.50 den. — Zito in poljski pridelki: Pšenica bačka 76, fco nakl. post. 240 bl., koruza stara, par. Novi Sad 100 bl., koruza stara, par. Lj. 195 bl., koruza umetna sušena, par. Novi Sad 144 bl., koruza umetna sušena, fco vag. alav. post. 145 bl., koruza nova, času primerno suha, kval. pr., fco vag. Novi Sad 110 bl., koruza umetna sušena, par. Jesenice 1 vag. 177 — 177, zaklj. 177, otrobi debeli, juta-vreče, par. Novi Sad 145 bl., otrobi drobni, juta-vreče, fco Ljubljana 142.50 bl., otrobi drobni, juta-vreče, par. nakl. post. 115 bl., oves rešetani, bački, fco nakl. post. 165 bl., oves rešetani, slov. fco nakl. post. 170 bl., ajda domača, par. Ljubljana 270 bl., proso domače, fco vag. Prekmurje 215 bl., krompir beli, fco vagon prekmurjska postaja 65 bl. — Strovnice in semenar: fižol beli banat, v egal. vrečah, b-n, par. Postojna 275 bl., fižol rjavi banat, v egal. vrečah, b-n, par. Postojna 260 bl., leča sladkorna, b-n, fco vag. Ljubljana 400 den. — Seno, slama: Seno sladko, stisnjeno, fco vag. štajerska postaja 75 bl., seno polsladko, stisnjeno, fco vag. štajerska postaja 60 bl.

Naznanila.

Katoliški starešine se opozarjajo, da je Kerkov večer zagrebškega seniorata preložen na mesec januar. — V četrtek, dne 19. t. m. smo prišli pod zaglavjem »Naznanila« natic o takozvanem »Kogejevem pevskem in tamburaškem zboru« in njegovem izletu, oziroma nabiranju prostovoljnih darov v občasni gostilni g. Sušteršiča v Dolnicah. Ugotavljamo, da smo bili mistificirani in nismo mogli zaznati za »denunciacijo«, ki je v notici prikrito napejena proti šentvlaskemu katehetu g. Francetu Kogejcu.

Zveza jugoslovanskih inženierov in arhitektov, sekcija Ljubljana, vabi na 2. strokovno srečanje, ki se bo vršilo v družabnem lokalu sekcije v 2. nadstropju »Kazine« v petek dne 27. nov. t. l. ob 20. uri. Predaval bo g. ing. Sanko Roglič o predmetu: Zapreka vožnji vlakov s predgovor m o 100 letnici lokomotive. Vabjeni so vsi člani in po njih vpeljeni gostje. — Upravni odbor.

Prustvo »Vrtnarska šola« ima svoj občni zbor dne 29. t. m. v Kranju, Primskovo 46.

Poizvedovanja.

Dotična oseba, ki je izgubila denžnik, naj se zgleda v prodajalni trga na Kong esnem trgu. Zatekel pes. V Medvođah se je k Ivanu Rudolfu že začetkom meseca novembra zatekel pesčevnj, srednje velik svetlo-rjave dlake, z dolgim košatim repom, na nosu do ušes temno s-vkast, brez znamke.

Električna centrala na Krškem polju.

(Tomazin, Cerklje.)

Za časa Avstrije so hodili topničarji v Krško na orožne vaje. Na gričkih južno od mesta so razpostavili topove, ki so grmeli tja dolj proti Cerkljam. Pa so nehali in mir je zavladal! — Dali je to slučaj, ali ne, ne vem, a res pa je, da baš zadnje dni zopet grme topovi ter lete bombe in granate tam od Krškega sem dolj po cerkljanski občini. Pa niso te bombe in granate tako nevarne nam kot bi znale biti komu drugemu. Kaj pa smo zagrešili mi, tu dolj na polju? V Krškem povedo in prihajajo razlagati v bližnje vasi: Samo kmetje ste krivi, da se ne bo delal kanal, da ne boste zaslužili lepih milijonov itd. Pri tem zdihovanju in navidezni skrbi za kmečko ljudstvo pa mislijo le nase. Ne mislite, da no vem. Altruizma, t. j. smisla in volje drugim pomagati pač ni bilo dosedaj v onih meščanih, ki se trudijo, da bi imeli občino za se; ga ni in ga tudi še dolgo ne bo. Ker sem že omenil občino, bom speljal do konca, in sicer samo zato, da nam bo jasno, kakšni »dobrohotniki« nameni za kmečko ljudstvo silijo meščane, da se toliko poganjajo za električno centralo. Poglejmo jih!

Sedanja občina Krško obsega tri župnije, t. j. Krško — 1500 prebivalci (pa niso to sami meščani), župnijo Leskovec — 6000 prebivalci (spada pa od teh nekako polovica pod občino Cerklje, a ostali pod Krško) ter župnijo Sv. Duh z 1200 prebivalci. — Ker pa se v Krškem meri, ki je sedež okrajnega glavarstva, sodnija, davčne oblasti in davkarija, nabere precej denarja po dolecih in ker tako tudi občinska blagajna precej dobi, so začeli meščani študirati, če bi ne kazalo osnovati lastne občine, da bo tako imelo samo mesto dobiček in ga ne bo treba deliti s kmečkimi soobčani. To in prav nič drugega jih je moglo nagniti do tega, da se potegujejo za lastno občino, katere blagajno bi polnili oni, ki prihajajo v Krško ter tam kupujejo, jedo in pijo. Ali ni torej to, kar zanišlja Krško, »biser altruizma«? — Bilo bi še nekako umljivo, če bi se oni potezali za svojo občino iz razloga, češ, da bodo prišli do oblasti tudi v obne hiši. To ne more biti, kajti oni, t. j. meščani, so že od nekdaj gospodarji, čeprav je večina občanov kmečka. Župana imajo vedno v mestu Krškem — torej kri svoje krvi — in še celo tedaj, kadar v mestu ni pristaša one stranke, ki je dobila pri volitvah večino. Pritoževati se, da nimajo oblasti v rokah, se ne smejo. Ko bi ne imelo Krško prvo in glavne ter takorekno edine besede, sem prepričan, da bi ne prodrli z načrtom, da Zagrebu občina Krško ves potreben svet za centralo odstopi brezplačno. — Kaj ne, pa se Zagreb še zahvali ni za veliko naklonjenost?! Gospod župan ima pač prijetno oblast, a mora požirati tudi grenkosti! — »Altruizem« žene sedaj v zadnjih časih meščane med kmete, da bi lete pregovorili, naj odnehajo in omogočijo centralo. Pa celo neke papirje nosijo s seboj v podpis. Škoda vašega truda! Saj tako vsi vemo, da ne iščete prav nič svojih koristi, ampak, da se trudite samo za nas, t. j. za »glupe seljake«, — kot se je blagovolil izraziti o nas nek hrvaški časopis, ko je pisal o centrali. Pridite na sprehod, a zadevo centrala naj koncesionarka brez mešetarjev uredi z interesi oziroma njih pooblaščenca! Koncesionarki so naše zahteve in stališče dobro znani. Naj torej sedaj tangiram še par stvari, s katerimi misli Krško interese zbežati. Prvo je, kar sem že omenil, da zatrjujejo:

Nailepša izbira

novododelanih krasnih damskih plaščev, najnovejših modelov se vidi cen, damam na ogled, v cenah so izredno nizki.

FRAN LUKIČ, Pred školijo 19

Zanesljivim olajano plačilo.

»Ali ni škoda lepih milijonov — do 250 milijonov — ki bi jih lahko ljudje zaslužili na Krškem polju?« — Odgovor: Res, škoda, velika škoda, če bi mi te milijone odklanjali. Pa jih ne! A kljub temu bi ti milijoni ne ostali nam prebivalcem na Krškem polju. Toliko bi — recimo — zaslužili delavci. Delavcev pa bo nekaj tisočev. Ker je budod brezposelnost še večja kot pri nas, mnogo pridri od vseh strani, tudi iz tujih držav. Domači delavci bodo tvorili le mal procent napram celotnemu delavstvu, a še manjši bo zaslužek, ki bo ostal našim ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje zaslužili ljudem. Zakaj to? Strokovnih delavcev, ki so vedno bolj plačani, mi nimamo in tako bo najlepši denar prešel v last tujcem in bo romal v tujino. Naši težaki bodo le za garanje, a smetanco bodo polizali drugi. Kadar pa je dovolj delavcev na razpolago, so tudi poceni. V predmetnem slučaju bo to gotovo. Pomislimo na težaka v Trbovljah! Za življenje

